

Kňazská dôstojnosť očami sv. Jána Zlatoústeho

Sv. Ján Zlatoústý mal asi tridsať rokov, keď napísal svoju knihu „O kňazstve.“ Bol vzdelaný právnik a rečník, celým srdcom oddaný Bohu a Cirkvi. Horlivo navštevoval bohoslužby, študoval Písmo sväté, počúval teologické prednášky učeného Diodora. Ale považoval sa za nehodného prijať kňazskú dôstojnosť. V tej dobe bol citeľný nedostatok učených a zbožných kňazov. Bolo treba obsadiť najmä biskupské stolce ľuďmi, ktorí by reprezentovali Cirkev učenosťou a svätosťou života. Nehodných kandidátov odmietali veriaci i biskupi okolitých miest, a schopní mužovia ako bol Ján a jeho priatelia považovali sa za nehodných takej dôstojnosti a zodpovednosti. Keď nepo-

1000

Ročník III. • Číslo 9

SEPTEMBER 1971

máhali prosby a presvedčovanie, voliči sa zmocnili Jánovho priateľa Bazila a posvätili ho na kňaza a potom na biskupa. (Bazila, priateľa sv. Jána Zlatoústého, potreba stotožňovať so sv. Bazilom Veľkým, ktorý síce žil v tej istej dobe, ale už bol slávnym arcibiskupom v Césareji Kapadockej). Ján sa skryl. Voliči ho nemohli nájsť a tak unikol biskupskej hodnosti. Aby potešil svojho priateľa Bazila a pomohol mu v jeho zodpovednom úrade, napísal knihu „O kňazstve“, ktorá je považovaná za jeho najlepši spis.

Podávam z nej úryvok zo šiestej knihy o povinnostiach kňaza k Bohu:

„Ako vyniká dôstojnosťou svojho úradu nad veriacich, tak ich má predčiť svojou zbožnosťou a horlivosťou. A keď vyzva Ducha Svätého a prináša tú eucharistickú obeť — plnú hrôzy a ustavične sa dotýka Vládca všetkých

vecí, povedz, kde ho máme zaradiť?

Aká nesmierna čistota sa musí vyžadovať od takého kňaza, aká zbožnosť! Aké to musia byť ruky, ktoré konajú takú vznešenú službu! Aký jazyk, ktorý vyslovuje také sväté slová! Ale nadovšetko sväté a čisté musí byť srdce, ktoré sa stáva príbytkom takého Ducha. V tej chvíli anjeli obklopujú obetujúceho kňaza, nebeské mocnosti zostupujú a naplňujú priestor okolo oltára a spolu s kňazom ospevujú obetujúceho sa Krista. Jeden bohobojný muž mi rozprával o videní istého svätého starca. Keď sa konala najsvätejšia obeta, tu náhle obklopilo oltár množstvo anjelov v krásnych belostných rúchach, vo vyrovnaných radoch a so sklonenými hlavami ako vojaci, keď prichádza kráľ. A ja tomu verím.

(Pokračovanie na 2. str.)

Liturgický kalendár

5. 9. — 14. NEDEĽA PO SV. DUCHU. — (2 Kor. 1, 21—2, 4; Mt 22, 1—14; Hl 5). Tiež sviatok sv. Zachariáša.
6. 9. — Sv. MICHAL, archanjel.
7. 9. — Sv. SOZONT (prímením Opilio). Mučeník v Pompejopoli, podľa niektorých správ v Nikomédii.
8. 9. — NARODENIE PRESV. BOHORODIČKY. — (Fil. 2,5—11; Lk 10, 38—42; 11, 27—28).
9. 9. — Sv. JOACHIM a sv. ANNA, rodičia presv. Bohorodičky P. Márie.
10. 9. — Sv. MENODORA, METRODORA A NYMFODORA, sestry v Bithynii, umučené pre vieru na začiatku 4. storočia.
11. 9. — Bl. TEODORA, kajúcnica, žijúca v monastieri v Alexandrii. Zomrela r. 480.
12. 9. — 15. NEDEĽA PO SV. DUCHU. Nazývana tiež nedeľou pred sviatkom Povýšenia sv. kríža. — (2 Kor. 4, 6—15; Mt. 22, 35—46). Spomíname sviatok sv. biskupa Antonoma.
13. 9. — Sv. KORNEL. Bol stotníkom za cisára Tibéria v Cezareji palestínskej. O kresťanskej viere ho poučil, pokrstil a do Cirkvi prijal sám hlava apoštolov sv. Peter. (Skutky apošt. 10, 1—48).

Neskôr sa stal biskupom a zomrel ako mučeník.

14. 9. — POVÝŠENIE SV. KRÍŽA (Vozdvíženíje). — (1 Kor. 1, 18—24; Jn. 19, 6—11, 13—20; 25—28; 30—35). Pôstny deň.
15. 9. — Sv. MIKITA, veľkomučeník. Zač. 4. stor.
16. 9. — Sv. EUFIMIA, panna v Chalcedone. Za Dioklecianovho prenasledovania hodená šelmám. Zomrela na následky uhryznutia jednej zo šeliem. S ňou uctievané aj sv. Luciu a jej adoptovaného syna Geminiána. Zomreli okolo r. 303.
17. 9. — Sv. ŽOFIA (grécky Sofia znamená múdrosť). Podľa legendy vdova a matka troch dcér Viery, Nádeje a Lásky, ktoré boli umučené za cisára Hadriána v Ríme. Svoje dcéry piete pochovávala a ich hrob často navštevovala. Pri jednej návšteve hrobu zomrela pri modlitbe na hrobe svojich dcér-mučeník.
18. 9. — Blažený EUMENIÁŠ (Eumenius) divotvorca a biskup gortinský (Kréta). Zomrel okolo roku 650.
19. 9. — 16. NEDEĽA PO SV. DUCHU. — (Nedeľa po Povýšení sv. Kríža). — (2 Kor. 6, 1—10; Mt. 25, 14—30; 13, 43). Tiež sv. Trofima, Sabacia a Dorimedona, mučeníkov. Sv. Trofim žijúci v pisidskej Antiochii, bol odsúdený do žalára, kde ho navštevoval Dorimedon. Trofima najprv oslepili,

potom ich oboch spolu sťali mečom. Vo väzení s nimi bol aj Sabacius, ktorý sa pri strašnom mučení rozplakal. Sudca dúfajúc, že ho obmäkčí, spýtal sa: Prečo plačieš? Sabacius odpovedal: Len telo plače, duša nie! A v strašnom telesnom utrpení vypustil dušu. Zomreli r. 280.

20. 9. — Sv. EUSTACH, TACIANA a PLACIDA.
21. 9. — Sv. KODRAT.
22. 9. — Sv. FOKAS bol podľa legendy biskupom v pontskom meste Sinope a umučený za cisára Trajana.
23. 9. — Počatie sv. JÁNA KRSTITEĽA, predchodcu Pánovho.
24. 9. — Sv. TEKLA pochádzala z hlav. mesta Lykaonie — Ikonie z bohatých rodičov. S kresťanským učením sa zoznámila z apoštolátu sv. Pavla a Barnabáša. Zriekla sa svojho ženicha a oddala sa plne rozvíjaniu kresťanských cností. Bola odsúdená na smrť najprv upálením, potom hodená šelmám, ktoré jej však neublížili. Zomrela v Kilikii a titul mučenica jej bol priznaný pre utrpenie, ktoré preživila za svoju vieru. Zomrela na zač. 2. storočia.
25. 9. — Blažená EUFROZINA.
26. 9. — 17. NEDEĽA PO SV. DUCHU. — (2 Kor. 6, 16—7, 1; Mt. 15, 21—28). Tiež sv. Ján Bohoslovec, apoštol a evanjelista.
27. 9. — Sv. KALISTRÁT, vojak v Carihrade, umučený so svojimi 49 druhmi za cisára Diokleciana.
28. 9. — Sv. CHARITON, vyznavač a palestínsky pustovník. Zomrel po roku 350.
29. 9. — Blažený KYRIAK, pustovník.
30. 9. — Sv. GREGOR.
1. 10. — OCHRANA (POKROV) PRESV. BOHORODIČKY. — (Žid. 9, 1—7; Lk. 10, 38—42; 11, 27—38).
2. 10. — Sv. ANANIÁŠ, jeden zo sedemdesiatich apoštolov. Tiež sv. Cypriána, biskupa a mučeníka.
3. 10. — 18. NEDEĽA PO SV. DUCHU. — (2 Kor. 9, 6—11; Lk. 5, 1—11).

Myšlienky na všedný deň

Viera nie je ako nedobytná pevnosť, ktorú každý nechá na pokoji. Dakedy ju treba vždy znova ziskávať aj pochybnosťami, aj cez roztržky a rozpory. Až potom sa ukáže, akú má ona hodnotu.

Naše modlitby predostierame dobrotivému, vypovedúcemu a milujúcemu Otcovi na nebi — nie nejakému nezainteresovanému byrokratovi. A ten vie, čo z vyprosovaného je nám na spásu a čo je bezvýznamné.

Pri morálnom rozhodovaní je len jedna alternatíva — ja alebo ty. Boží prikaz nám ukladá povinnosť k onomu „ty“ — k bližným. Tým sa však súčasne primerane realizuje aj naše „ja“ a tvorí opravdivý život.

Boh chce, aby sme vnášali všade pokoj. Pretože všade sú naši bratia a Boh ich miluje rovnako ako nás.

Naše súdy sú tak často prenáhlené, tak často vyslovené podľa prvého povrchného dojmu. Mali by sme sa so všetkej sily vynasnažiť počúvať vnútorný bytostný pulz u tých druhých a cvičiť sa v tom pri každej príležitosti: pri rozhovore, v úradnom styku, pri jednaniach, v kostole — aj doma s partnermi a deťmi.

Strašným zlom súčasnosti je zloprajné ohováranie. Narúša medziľudské vzťahy v ich základe. Nože sa pokúsme ešte raz a znova poukázať pre seba aj pre tých druhých na dobré stránky nášho spoločného známeho. Namiesto zloprajnosti obráťme reč na dobroprajnosť.

Veľa toho zmôžeme, keď budeme skutočne silne dôverovať v dobrotu božiu a v hodnotu človeka.

Modlitba je osobným stretnutím sa s Bohom a rozhovor s ním v znamení viery a dôvery v jeho otcovskú starostlivosť, opateru a lásku. A to v každom prípade: či už je to prosba, vďaka alebo oslava.

Kresťan nikdy nie je sám. Vždy je údom spoločenstva veriacich. Vedme seba samých k tomu, aby sme si od tých, ktorí to s nami dobre myslia, práve vtedy dali pomocť a poradiť, keď nám to bude najťažšie, keď bude reč o našom zlyhaní, o našich chybách a o našej osobnej vine.

Ak dokážem byť tu pre iných, vychádzať v ústrety tým, s ktorými sa denne stretávam, s ktorými spolupracujem, ak im dokážem urobiť radosť bez toho, žeby som kalkuloval, čo z toho budem mať, vtedy som skutočným zvestovateľom Kristovej lásky.

prel. a vybral Marián SKALČ.

(Dokončenie tit. strany)

Ako svetlo nebeské ožiaruje svet, tak sa má skvieť duša kňaza! Kňaz musí byť nielen čistý, ale i múdry a skúsený, aby poznal potreby svojich veriacich a podmienky, v ktorých žijú, ale pritom sám, aby sa nedal strhnúť do víru života a dbal o svoju dušu viac ako pustovníci na horách. Má byť praktický, priamy, nie pokrytec alebo lichotník. Keď to žiadajú okolnosti, má zaobchádzať jemne a mierne, inokedy zas energicky a prísne. Nie je možné zaobchádzať so všetkými veriacimi rovnako. Ani lekár nepodáva všetkým ten istý liek. I kapitán na lodi musí podľa okolností v búrke rôzne manévrovať, aby odolal vetrom. Preto treba veľa trpezlivosti a bedlivej ostražitosť.

Tieto pokyny nedával sv. Ján len druhým, ale sám podľa nich konal. Ako kazateľ v Antiochii i ako carhradský arcibiskup viedol svätý život. Počínal si múdro a statočne. Bol dokonalým vzorom kňaza i arcipastiera.

O. Štefan Lazor.

Kňazstvo: SVIATOSŤ, STAV A SLUŽBA BOHU I ĽUDU

Ak v tomto čísle Slova doznievajú ešte veľké a radostné spomienky na povznášajúce chvíle kňazských vysviacok a prímií, nie je to navždy uzavretá kapitola, lebo aj v budúcnosti chceme venovať takýmto príležitostiam našu úprimnú pozornosť. Poučovanie našich veriacich o základných pravdách, Božích prikázaniach a sviatostiach vedľa šírenia myšlienky vzájomnej úcty a ľudskej spolupatričnosti, vždy bude patriť k veľmi dôležitým úlohám, ktoré ani teraz, ani v budúcnosti nemožno zanedbávať.

Zdôrazňovať význam, podstatu a obsah kňazstva je úsilím, ktorému nielen povedaným slovom (napr. v kázňach), ale aj slovom písaným a tlačou je treba uvoľňovať miesto a čas, aby vzájomné vzťahy Božieho ľudu k jeho kňazom a kňazov k veriacim sa vždy lepšie a vždy správnejšie formovali.

Na prvom mieste si pripomeňme, že kňazstvo je **sviatosť**, jedna zo siedmich Spasiteľom založených a ustanovených sviatostí. Je to úrad a stav vznešený, veľký a čestný. Dramatik Henrik Ibsen vo svojich Nápadníkoch trónu ho povyšuje na miesto najvyššie, keď slovami biskupa Arnesona hovorí: „Kráľom alebo kňazom musí byť muž, ktorý chce vládnuť všetkou mocou!“ Malý bohovédny slovník (Praha 1963, str. 244) stručne a výrazne charakterizuje kňaza ako „prostredníka medzi Bohom a medzi ľuďmi. V užšom zmysle slova je kňaz, hierueus, sacerdos, nositeľ posväcujúcej moci, ktorou svätí, žehná a prináša obeť Bohu.“ Tu treba pripomenúť aj to, že niekedy sú nositeľmi tohto stavu ľudia nevznešení, malí a slabí, ale ani toto nezmenšuje veľkosť, vznešenosť a duchovnú silu sviatosti kňazstva.

Hovorí sa, že u nás je kňaz veľmi vážený. Nuž, dajme tomu, že to tak je, ale doložme aj to, že to niekedy tak nie je. Stretávame sa s tým, že kňaza charakterizujú ako dobrého pána farára, normálneho človeka, ktorý nie je svätušká, bigotný človek, ktorý si zaspieva, aj na futbal zájde a tak podobne. To všetko je sympatické pozlátko, ale nie jadro kňazstva. Pre mnohých našich veriacich je každý kňaz farárom bez ohľadu na vek, služobné zaradenie a postavenie. Také ponímanie je zastaralé, neúnosné i nevhodné. Kňazstvo je sviatosť a pripomeňme si jeho charakteristiku aj z katechizmu, ako sme sa kedysi o tom učili: „Kňaz je muž, ktorý pri vysviacke dostal moc slúžiť obetu najsvätejšiu, vysluhovať sviatosti a poučovať veriacich.“

Kňazstvo je však aj **stav**, ktorý má svoje dávne korene svoju históriu a tradície. Je to stav, z ktorého vyšli vynikajúci priekopníci ľudského pokroku a napredovania vo všetkých oblastiach vedy, kultúry a umenia. Súčasník J. W. Goetheho, osvietenec Herder, napísal: „Bez katolíckych kňazov by bola Európa pravdepodobne púšťou“. Podobné svedectvá nájdeme aj vo výrokoch ďalších mysliteľov, ako napr. prof. Okena, básnika H. Heineho a iných.

Dejiny Kanárskych ostrovov napísal roku 1630 františkánsky kňaz Boutier. Slávnu rieku Mississippi objavil a jej priečie prvý zmapoval otec Marquetti, ktorý ovládol 6 indiánskych nárečí a zúčastnil sa mnohých zemepisných výprav. Aljašku preskúmal biskup Soghers a dôležité meteorologické a etnografické bádania tam robil kňaz Tosl. Kňaz Ján Picard (†1682), prvý predseda Francúzskej akadémie vied, po prvý raz zmeral zemský poludník a tak umožnil Newtonovi jeho významné objavy. Zakladateľom numizmatiky ako pomocnej historickej vedy bol kňaz Eckhel, ktorý zomrel vo Viedni r. 1798. Prvý ruský gramatik v západnej Európe latinsko-rusky napísal a vydal kňaz českého pôvodu Juraj David zo Zdikova pri Vimperku. S čínskym spôsobom výroby porcelánu zoznámil Európu Otec Dentrecolles. Sv. Albertovi Veľkému sa priznáva, že prvý použil termínu „večný sneh“. Do tých čias verili a mysleli, že Alpy sú pokryté skleneným ľadovým koláčom, alebo, že sú obrovským kryštálom. Vynájdenie hodín pripisujú mníchovi Kasiodorovi. Notový kľúč a stupnicu uviedol mních Guido de Arezzo roku 1124. Kompas zhotovil okolo roku 1300 diakon Flávius Gioja. Ortuťový teplomer pol storočia pred Fahrenheitom mal vo svojej pracovni r. 1659 Otec Boileau. Vypuklé čokočky a zostrojenie ďalekohľadu prvý použil kapucín de Rheita. Hromozvod zostrojil a vynášiel prímetický farár Prokop Diviš. Zásluhy na bezdrôtovej telegrafii má aj náš Jozef Murgáš, o ktorom u nás nedávno vyšla kniha Technik v reverende. Spomenuté poukazy nevyčerpávajú všetky zásluhy a význam kňazstva v dejinách,

a to nie je ani účelom týchto riadkov. Sú iba dokreslením našich pripomienok na význam kňazstva aj v oblasti spoločenskej.

Kňazstvu venoval svoju významnú pozornosť i II. vatikánsky koncil, jedna z najdôležitejších udalostí v živote Cirkvi dnešných čias. Vydal dokument O kňazskom úrade, v ktorom sa okrem iného zdôrazňuje: „Cieľ, ku ktorému smeruje kňazský úrad i život, je sláva Boha Otca v Kristovi“. Na adresu samotných kňazov hovorí: „V apoštolskej činnosti je najdôležitejšia táto dispozícia: nekonať svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý nás posielal!“

Kňazstvu prejavuje častú, sústredenú a veľmi povzbudzujúcu pozornosť aj sám Svätý otec Pavol VI. Pripomeňme si jeho pripomienku, ktorú zaznamenal vo svojich Dialógoch s Pavlom VI. francúzsky spisovateľ J. Quittom, ktorému na jeho poznámku „Kňaz sa môže stať pre každého človeka symbolom toho najlepšieho i toho najhoršieho...“ odpovedá: „Kňaz by mal mať všetky schopnosti, najmä tie typicky ľudské. Malo byť v ňom všetko, čo je ľudské okrem hriechu. Ľudia hľadajú u kňaza ozvenu, prijatie, útechu a nie po každý raz odpustenie alebo radu.“

Kňaz je však aj **občanom**. Príslušníkom svojho národa, svojej vlasti, svojho štátu. Aj toto postavenie ukladá isté záväzné a vážne povinnosti. Po príklade veľkých kňazov minulosti i v našej prítomnosti musí raduvernosť a láska k ľudu, z ktorého vyšiel, prinášať pozitívne, jednotiace a kladné hodnoty vo všetkých smeroch jeho pôsobenia.

Dotkli sme sa rôznych pohľadov na profil kňaza a zameriavame sa predovšetkým k pohľadom na kňaza dnešných čias. Veriaci človek musí vždy prenikať k podstate kňazstva a musí očami viery vidieť ďaleko a hlboko za reverendu. Musí vidieť a pochopiť aj v služobníkovi oltára ľudské srdce, ľudské možnosti, schopnosti, sily aj slabosti, stránky dobré i zlé. Hovoríme tu úmyselne v protikladoch, lebo toto všetko treba vidieť v celkovom pohľade. Pohľad mnohých veriacich je často jednostranný. Mnohí veľmi radi a s veľkým gustom si všimajú kňaza, ale vnímajú akoby zo zásady iba stránky záporné. Nechceme popierať, že ich u kňazov staviame do svetla, v ktorom sa falošne zrkadlí akási umelá aureola svätosti. Tým nechceme tvrdiť, že niet dobrých a svätých kňazov, tým chceme len zdôrazniť, že toto uznanie patrí do kompetencie učiteľského úradu Cirkvi a nie hlúčku extremistických a bigotných dušičiek. Kňaz nie je k tomu, aby bol obdivovaný alebo milovaný, dokonca zbožňovaný, ale k tomu, aby miloval a učil obdivovať veľké dielo Kristovo a učil milovať ľudí vzájomnej lásky.

Kňazské radosti a starosti sa nemôžu vybiť v starosti o osobné auto, zájazdy do zahraničia alebo získanie popularity za každú cenu, ale na všetkých frontách každodenného zápasu, do ktorého vnáša aj kňaza dnešný život a svet. Ak hovoríme o kňazských starostiach a radoostiach, chceme tým iba zdôrazniť, že tieto ozaj existujú. Mnohí totiž vidia v kňazskom povolani odpútanie od bežných životných starostí. I kňazovi sa stáva, že sa stretne s okamžikmi posilnenia, uznania a povzbudenia, ale prídu aj chvíle, ktoré naplňajú žľou bolesti sklamaní a znechutenia. A tej vedľa niekedy prilievajú aj vlastné spolubratia, vlastné ovečky a v neposlednom rade aj vlastná rodina. Tvrdá zákonitosť života, ktorý nie je vždy ružový, ale ani čierny, prináša svetlo i tieň, radosť i žiaľ, úspech i nezdar. Toto treba vidieť otvoreným pohľadom, uznať so spravodlivým srdcom a pomáhať s hlboko ľudským porozumením. To je priester ozajstnej duchovnej obrody, v ktorom aj kňazi aj im zverený ľud budú najvhodnejšie môcť prejať svoju duchovnú kvalifikáciu, svoju vieru i svoju lásku. Nech sa i v našich vzájomných modlitbách k Bohu odráža vždy časová prosba známeho otca P. Parisa: „Daj nám svätých kňazov, poslov ekumenickej a večnej pravdy, schopných podať ju ľuďom svojho storočia a svojho kraja, svätcov pre dnešok, dávnych kňazov v nových mužoch!“

Dr. EMIL KORBA

Život viery

Končí leto. Príroda vydáva svoje plody. Dni sa krátia a šero i tma začínajú nás zahŕňovať viac ako slnečný jas.

Otvárajú sa brány škôl a učilišť, aby nastupujúca generácia učením a vzdelávaním sa, niesla a rozširovala svetlo ľudského poznania vedomosti a múdrosti. Veď moderný, praktický život, rozvoj vedy a techniky neúprosne vyžadujú, aby sme si osvojili nielen základné poučky a vedomosti, ale tieto sústavne a dôkladne doplňovali a tak rozširovali svoj obzor poznania a chápania. Je len potešiteľné, že sa to u nás robí na širokej spoločenskej základni.

Ale ani život viery nemôže za-

ostať za pokrokom a modernosťou súčasného života! I ten si vyžaduje neustále a sústavné dopĺňovanie. Ak sa nebudeme vzdelávať aj duchovne, neudržíme v sebe svetlo viery a pohltí nás súmrak nevedomosti, pochybnosti a nejasnosti.

Život viery vyžaduje od nás viac vedieť o tom, čo nás spája s Bohom, ktorý nás stvoril, riadi a usmerňuje a naďovšetko miluje! Modernosť v duchovnom ponímaní bola vždy proti zaostalosti, proti zastaralej, umŕtvujúcej tradícii, len formálne udržiavanej. Zaostalým spôsobom náboženského života sa ani živoriť nedá, nie to ešte duchovne úspešne a prakticky žiť, rásť a vzmáhať sa a cieľa-vedome rozvíjať život viery!

Zbožná modlitba, úprimná pokora

srdca a vnútorne prežitá viera, vytvárajú správne predpoklady duchovného života!

Veriť srdcom a láskou, znamená žiť životom neochvejnej viery, vernosti a oddanosti k Bohu!

Len v neustálom spojení s Kristom sme schopní žiť hodnotným duchovným životom. Len v spojení s ním zbavíme sa pochybnosti, formalizmu, ale i neužitočného mudrovania o tom, čo máme veriť, či veriť všetko bez výhrad, alebo len to, čo sa nám hodí... Spasiteľova prítomnosť v nás a naša prostá, úprimná viera ochráni nás od nesprávnych náhľadov i nedostatočného snaženia, lebo Kristus je naša Cesta, Pravda a Život!

Tibor Fedorenko

NEMÔŽEM ZNIEŠŤ ĽUDÍ

Neznášaš ľudí, hovoríš, že nie sú dobrí. V tvojom živote zapríčinili ti veľa krivd a nespravodlivostí ti, s ktorými žiješ a spolu pracuješ a s ktorými sa stretávaš. Vidiš okolo seba iba zlo, faloš, pretváрку. To ťa núti strániť sa ľudí, utekať do samoty, nemať s nikým nič. Si zatrpknutý, na všetko sa díváš čiernymi okuliarmi.

Možno tvoje argumenty sú odôvodnené, je na nich veľa pravdy, písal ich sám život, a predsa nemôžem s tebou súhlasiť. Rád by som sa ťa opýtal: sú tvoji najbližší, tvoji spolupracovníci, predstavení, podriadení s tebou spokojní a cítia sa dobre v tvojej prítomnosti? Si naozaj taký, akými by si chcel vidiť ľudí okolo seba? Naskutku iní nemôžu ti nič vyčítať? Keď už iné nie, tak aspoň to povýšenectvo nad druhými? A predsa ti nikto nič nevytká.

Musím ti povedať, že tvoje postrehy a mienka o ľuďoch sú jednostranné a teda neobjektívne, pretože vidiš v druhých iba zlo. Veď predsa nikto nie je až taký zlý, aby v ňom nebolo aspoň trochu dobra. Zlé vlastnosti na človeku ľahšie zbadáme, ale ide o to, aby sme v nich našli to, čo sa ťažšie hľadá, dobro v človeku. Dobro možno vždy a za každých okolností šíriť okolo seba.

Koľkým z tých, s ktorými sa denne sŕkaš, sa možno stala ešte väčšia krivda ako tebe a predsa vždy zostali milými ľuďmi. Nikdy o svojej krivde nehovorila, dávno na ňu zabudli, neprejavujú zatrpknulosť a nevŕtali sa do svojej ulity ako slimák. Sú to nádherné osobnosti. Uvedomujú si, že ak konajú dobro iným, obohacujú svoju osobnosť, získavajú rovnováhu, duševný mier, šťastie a na ich tvári sa zračí úsmev plný lásky. Skús aj ty sa stať apoštolom dobra a šíriteľom pokoja vo svojom rodinnom alebo nevelkom pracovnom okruhu. Musíš si už raz uvedomiť, že nie si osamoteným ostrovom, že žiješ medzi ľuďmi a musíš ich brať takých, akí sú, ale musíš v nich hľadať tú dobrú strunku ich bytosti a udrieť na ňu.

Mal by si si osvojiť heslo nášho spoločného Otca Pavla VI.: „Každý človek je mi bratom“ a namiesto lamentovania šíriť dobro. Treba začať od seba, a to je vždy ťažšie. Súhlasíš so mnou?

T. M. R.

Význam písma Sv. v živote kresťana

Slovo Zákon tu znamená Zmluvu alebo dohodu. Boh urobil Zmluvu so židovským ľudom a veľa ráz túto zmluvu obnovil. Izraelský národ bol Bohom vyvolený. On sľúbil, že zachová pravý úctu a vieru v jediného osobného Boha. Boh preto tento národ zvlášť viedol a ochraňoval.

Židia rozdeľovali Písmo sv. na Zákon, prorokov a sväté spisy. Rozdelenie Biblie na knihy sa začalo Septuagintou, t. j. gréckym prekladom Starého Zákona. Tento preklad bol zhotovený okolo tretieho storočia pred Kristom.

Rozdelenie sv. Písma na hlavy a verše je neskoršieho dát. Teražšie rozdelenie sv. Písma na hlavy a verše bolo zavedené Štefanom Langtonom okolo r. 1214.

Zoznam kníh patriacich do Písma sv. sa nazýva Kanon. Len tie knihy sú kanonické, ktoré boli vnuknuté Duchom sv. a ako také ich Cirkvi prijala. Inšpirácia alebo vnuknutie Ducha sv. je neviditeľný a nadprirodzený zásah Boha, aby svätopisec napísal len to, čo Boh chce.

Náš Spasiteľ a Duch sv. zaiste dali vedieť apoštolom, ktoré knihy Starého Zákona sú vnuknuté (inšpirované). Duchom sv. Tradíciou sa to zachovalo aj pre nasledujúce pokolenia.

Keď vznikol spor medzi kresťanmi a Židmi, ktoré knihy Písma sv. sú pravé, vtedy koncil v Hippo r. 393 po Kr. určil, ktoré knihy sú kanonické. Koncil tridentský a Vatikánsky I. znova potvrdil kanon kníh Písma sv. stanovený v Hippo. Máme teda 45 kníh Starého Zákona a 27 kníh Nového Zákona.

História Božej lásky a starosti o vyvolený národ je dlhá a súvislá rozprava. Začína sa Starým Zákonom a svoje plné rozvinutie dosahuje v Novom Zákone. Správne pochopiť túto lásku Božiu prejavujú v dejinách ľudstva môže len ten, kto pozná Písmo sv. tak Starého ako aj Nového Zákona.

Boh, večný Otec, starostlivo a postupne pripravoval ľud cez stáročia, kým neposlal svojho Jednorodného Syna na svet, aby splnil jeho poslanie. Aj apoštolovia potrebovali poznať

Starý Zákon, aby mohli prijať prisľúbeného Mesiáša. Aj dnes, keď už máme účasť na Božom živote, nemôžeme dostatočne oceniť a poznať význam Kristovho poslania, Cirkvi a Boha samého, keď nebudeme čítať a poznávať celú históriu plánov Božích pre ľudstvo.

Sv. Písmo máme, teda brať také, aké je spolu Starý a Nový Zákon. Sv. Augustín hovorí: „V Starom Zákone sa skrýva Nový Zákon a v Novom Zákone sa rozvíja a odhaľuje Starý Zákon.“ Sv. Písmo Starého a Nového Zákona nám predstavuje Krista v prisľúbení, v Osobe a v Cirkvi.

Od Adama a Evy cez povolanie Abrahama, ďalej cez stáročia k Mojžišovi a Zmluve, cez Ezaua a Jakuba, Jozefa a otroctva v Egypte, cez Odchod z Egypta Červeným morom, cez Jozueho a Jericho, cez Sudcov a Dávida a Saula, cez víťazstvo Machabejcov, Zvestovanie P. Marie, Jána Krstiteľa, Narodenie, život, utrpenie a smrť Kristovu, cez Jeho Vzkriesenie, Nanebovstúpenie a Zoslanie Ducha sv., obrátenie sv. Pavla, cez všetko toto ako jeden oživujúci prúd vyznieva pravda, a to je spása ľudstva.

Hlavným predmetom, ktorý ako nič sa ťahne Starým a Novým Zákonom, je myšlienka vykúpenia ľudstva — teda Spasiteľa. On je prisľúbený Vykupiteľ predobrazovaný v Starom Zákone, predpovedaný prorokmi, túžený a očakávaný národmi, narodený z P. Marie, Syn Boží, víťaziaci nad smrťou, vystupujúci k Otcovi s tými, čo ho prijali, rozdeľujúci svoj Božský život, oživujúci tajomné Telo.

Vo sv. Písme máme posolstvo Božie pre ľudí. Je to slovo Božie. Ono nás zaväzuje k láske a zjavuje nám plány pre našu budúcnosť. Hovorí k nám v rozličných slovách, rozličnými cestami, rozličnými štýlmi, ale hovorí o jednom o Spasiteľovi, ktorý je s nami v Eucharistii, v tajnom Tele a v slovách Písma sv. Boh sa nám takto prihovára a čaká na našu odpoveď. Očakáva, aby sme sa aj my zapojili do uskutočňovania jeho plánov pre nás. A to má byť naša jednota, láska, odpúšťanie a spása našich duší.

o. A. Varga

Všetko pro všech

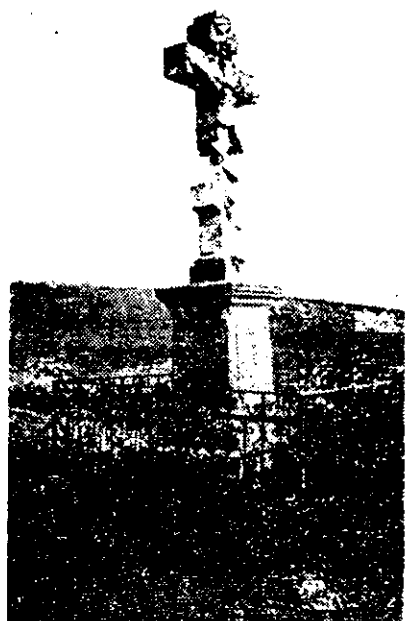
(K sviatku Povýšenia Sv. Kríža)

Spasiteľov križ, kedysi znamenie potupy, stal sa ozdobou kráľovských korún, vrcholov kostolných veží, majákom pre straskotancov tuzemského života, stáva sa mementom na hrobch našich drahých zemrelých a tam nám pripomína, že koniec všetkej slávy je prach a popol. Ukrižovaný Kristus stal sa pre mnohých všetkým. Je v ňom akási magická sila, ktorá mnohých priťahuje a mnohých aj odpudzuje. „Zaiste, reč križa zdá sa bláznovstvom tým, čo idú do záhuby, ale nám, ktorí čakáme spasenie, je prejavom moci Božej“. (1. Kor. 1, 18).

On je žriedlom všetkej múdrosti ľudskej. On má kľúče ozajstného pokoja, ktorý uspokojuje v nešťasti, naplňuje radosťou v šťastí. Učenie kríža môže byť základom pre každého, kto má dobrú vôľu a chce čestne pracovať na svojom pôsobisku, pre každého kto chce žiť v pokoji, tak v kruhu rodinnom, ako aj v spoločenskom.

Slová Kristove: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj križ a nasleduje ma“... (Lk. 9, 23) vyzývajú nás, aby sme i my vyzdvihli križ a povýšili na miesto, ktoré mu patrí a stať sa všetko pre všetkých.

o. Pavel Kompár

**Stal si sa prvým písmenkom môjho
zrodenia**

Vlial si sa svojimi lúčami do srdca,
myslenia

Budeš mi posledným životným úkonom!

V znamení tvojom zlobu, slabosť, strach
prekonávam,
pochybnosti úspešne rozplývam,
vieru, nádej a lásku všade rozsievam...

**Spečatujem plody svojho snaženia,
spoločenstvo tela i ducha vrúcne ob-
jimam,
za všetko dobré i zlé, vďaka Bohu
vzdávam!**

T. Fedorenko

„Všetko, čo bolo u svätých významné, možno nájsť aj u Márie. Ona mala trpezlivosť Jóbovu, miernosť Mojžišovu, vieru Abrahámovu, čistotu Jozefovu, pokoru Dávidovu, múdrosť Šalamúnovu, horlivosť Eliášovu, čistotu panien, silu mučeníkov, zbožnosť vyznavačov, múdrosť učiteľov Cirkvi, zdržanlivosť pustovníkov.“

(Sv. Tomáš z Villanovy, 1488—1555)

PODMIENKY DUCHOVNEJ ÚRODY

Dobrá úroda v prírode je podmienená predovšetkým tromi faktormi: slnkom, vlhkosťou a úrodnosťou pôdy. Aj v duchovnom živote duchovná úroda, vzrast v zásluhách pred Bohom závisí od obdobných troch faktorov: od slnka viery, od vlhkosti modlitby a od zúrodnenia duše prinášaním obetí.

Ako slnko svieti, hreje, dáva vzrast, tak aj viera podnecuje naše srdce k láske a ku skutkom lásky. Pod hrejivými lúčami lásky pučí, rastie, rozkvitá život modlitby. Láska podnecuje srdce ľudské k prinášaniu obetí, lebo opravdivá láska chce sa osvedčiť skutkami. Preto pohýňa milujúceho, aby sa veľkodušne obetoval pre cieľ a záujmy toho, koho miluje. A tak ako slnko, voda, úrodnosť pôdy robia v prírode ozajstné divy, obohacujú ľudstvo, vytvárajú predpoklady k jeho blahobytu, tak aj v duchovnom živote živá viera, modlitba a dobré skutky, ktoré sú vždy v istom zmysle a v istom stupni obeťou, tvoria ozajstné divy v dušiach jednotlivcov i v celej Božej rodine — v Cirkvi Kristovej.

Teda živá viera, modlitba, veľkodušnosť v prinášaní obetí sú tri hlavné podmienky dobrej duchovnej úrody, duchovného blahobytu i duchovnej sily. Preto Boh svojich vyvolených vždy viedol tak, že vytváral v nich predovšetkým tieto predpoklady ich budúceho bohatstva, ich duchovnej mohutnosti a sily.

Tak konal Pán so svojimi vyvolenými v Starom i v Novom zákone:

Tým, že sa občas zjavoval patriarchom, prorokom, oživoval, posilňoval v nich vieru. Skrz vieru rozduchával v nich nádej a lásku. Tým, že ich v mnohých a potrebných veciach a záležitostiach hneď nevypočúval, viedol ich k mnohým, vrúc-
nym a dlho trvajúcim modlitbám. Tým, že dopúšťal na nich mnohé skúšky, trá-
penia, súženia a prenasledovania, viedol ich k hrdinstvu v prinášaní obetí. A až
keď sa osvedčili neochvejnými vo viere, v nádeji a v láske, až keď miera ich
modlitieb a obetí stačila na Božie váhy, odmeral im Pán svoju mieru štedrosti,
blaženosti a slávy.

Aby sme hovoreli konkrétne: Prv, než sa dožil Abrahám tej veľkej cti od Boha, aby bol prehlásený za otca všetkých veriacich, bol ťažko skúšaný od Boha ohľadne viery. Mal mať podľa Božieho prisľubenia potomstva ako piesku na mori a do staroby v skutočnosti nemal ani jedno dieťa. Na staré roky povila mu Sára iba jediného syna Izáka. Keď chlapec podrástol a bol jedinou útechou rodičov v ich starobe, hľa, Boh žiada od neho obeť nad obeť! Abrahám, obetuj mi Izáka!, počuje hlas Boží. Boh mu vopred nesľubuje nijakú protihodnotu a Abrahám bez váhania v láske, bez zakolísania vo viere ide Izáka obetovať. Až potom prišla odmena: Dostal prisľub od Boha, že z jeho pokolenia sa narodí Vykupiteľ sveta a že takto sa stane praoctom všetkých veriacich (Gen. 22, 16–18).

Keď Zachariáš a Alžbeta mali mať čerstvú príviešť na svet najväčšieho proroka — Jána Krstiteľa, museli sa podrobiť po celý život skúške krvi, veľa sa modliť a veľa križov pretrpieť.

Keď sv. Ján Krstiteľ mal mať česť krstiť Božieho Syna a byť korunou prorokov, musel okrem viery žiť životom modlitby a pokánia od detstva na púšti a po krátkej verejnej činnosti dokončiť v žalári sťatím hlavy.

Ked svätá Anna mala sa stať takou úrodnou zemou, z ktorej by vyrástol najkrajší kvet: požehnaná medzi ženami — P. Mária, musela sa cez celý život podrobovať skúškam viery, vytrvať v modlitbe až do staroby a doviesť mieru svojej veľkodušnosti voči Bohu ešte aj tým, že urobila sľub: Ak ma Boh požehná dieťaťom, obetujem ho Bohu na službu.

Takými istými cestami viedol Boh svätcov a svätice Nového zákona. Len pod hrejivými lúčami živej viery, zo hojnej vlahy modlitieb, po vydatnom zárodení pôdy svojej duše prinášať obetí uzrali na svätcov a svätice.

Od tejto tvrdej cesty neoslobodil Boh ani ľudskú prirodzenosť v Kristovi. Spasiteľ nepotreboval mať vieru. Veď ako Boh bol samé Slnko pravdy, bol Pravdou samou. Preto nepotreboval byť skúšaný vo viere, ani sa v nej zdokonaľovať. Zato však ako Človek žil životom ustavičnej modlitby a obety. Od prvého okamihu svojho vtelenia až po hrob jeho život je ustavičná modlitba a obeta za spásu sveta. V živote modlitby a sebaobetovania pokračuje aj po svojom nanebovstúpení v nebesiach i na zemi pri sv. liturgiách a vo svojom eucharistickom živote v bohosťanoch sveta, kde je uložený jeho Telo v podobe chleba. Životom modlitby, obety stal sa vykúpiteľom sveta.

Len takým spôsobom a na takej ceste sa môžu stať duchovne úrodnými aj my! Nezabúdajme, že len veriaci plní viery, oddaní modlitbe a veľkodušní v prinášaní obetí pre Boha a pre svoje a iných duše, prinášajú veľký úžitok, bohatú úrodu pre život večný!

O. Ján Ďurkán

Výklad Proskomídie

(Pokračovanie)

dnes. Z najstarších dokumentov totiž vieme, že veriaci, keď sa schádzali k prinášaniu liturgickej obety, prinášali so sebou pšeničné chleby, čisté hroznové víno v obeť Bohu a s túžbou, aby z ich chleba a z ich vína stalo sa Telo a Krv Spasiteľa silou premeňovacích slov slúžiaceho apoštola, biskupa, presbytera, kňaza. Zrejme, že len niektorý chlebič a len niektoré víno mohli byť použité pre tento liturgický cieľ. Zvyšok používali na posvätnú hostinu po skončení liturgickej obety. Túto hostinu nazývali agapy. Na pamiatku tejto hostiny je dodnes zvyk v niektorých obradoch, že po každej Službe Božej dávajú veriacim z prosfory i z vína. U nás sa tento zvyk zachoval už len v tej podobe, že na väčšie sviatky je mirovanie. Pri ňom posväteným olivovým olejom, zmiešaným s posväteným vínom, kňaz maže veriacich na čele a títo berú si z nakrájanej prosfory. Slovo prosfora je tiež z gréckeho slova prinášam. — Okrem chleba a vína prinášali aj iné veci, ako napr. olej, med a ovocie. Aj tento zvyk dodržiujú dodnes niekde na Východe. Svoje dary odovzdávali diakonom, ktorým práve prislúchalo starať sa o také veci. Kládli ich na osobitné stoly, ktoré sa volali „Prótezis“. Biskup alebo kňaz potom konal modlitby nad prinesenými darmi a žehnal ich. Keď však v priebehu času tieto prínosy a hostiny agapy sa stali príležitosťou k výčinom ľudských slabostí, boli tieto hostiny obmedzované, zakazované a bolo dovolené prinášať iba pšeničný chlieb a víno a len v miere pre liturgické potreby. K zmene prvotnej apoštolskej praxe v tom ohľade nemalo prispieť časy prenasledovania kresťanov v prvých troch storočiach. A keď r. 313 ediktom milánskym dostali kresťania slobodu, stratili svoj pôvodný význam, lebo duchovní už mali možnosť žiť z fundácií a z iných príjmov a takto mali možnosť aj zadovážiť si všetko potrebné k liturgickej obeti.

Dokiaľ panoval zvyk, že veriaci prinášali svoje dary, neraz bola z toho veľká slávnosť: čítali sa mená darcov, ďakovalo sa a po liturgickej obeti bola z toho nemalá hostina. Preto Proskomídia bola dovtedy slávnostnou časťou Služby Božej. Keď však tento zvyk — asi v 6. storočí — prestal a keď potom už len bohatší, šľachtici a králi na väčšie sviatky mali vo zvyku prinášať svoje dary až do kňazišťa a neskoršie už ani oni neprinášali, preskomídia sa stala ťažko výlučne už len záležitosťou a úkonom kňaza alebo diakona.

3. — **Sú zachované dokumenty**, ktoré svedčia o tom, že čas, kedy sa konala proskomídia, bol bezprostredne pred liturgickou obetou, čiže pred liturgiou veriacich a nie pred liturgiou katechumenov (ohlásených). Dary od nepokrstených a neveriacich pre liturgické ciele prijímať bolo zakázané a nemali prístup k agapám. Presun konania proskomídie pred liturgiou ohlásených nastal pravdepodobne až vtedy, keď vymizol z Cirkvi tzv. stav katechumenátu.

Ale všetky dochované texty služby Božej sv. Jána Zl. umiestňujú proskomídiu už pred liturgiou katechumenov a proskomídia má charakter čisto liturgický: pripraviť obetné dary k eucharistickej obeti a je záležitosťou obetu prinášajúceho biskupa ale-

bo kňaza s diakonom.

4. — **Rubriky predpisujú konať proskomídiu** na bočnom oltáriku — žertveníku a stačí, keď ju vykoná jeden z kňazov, ak slúžia viacerí. Najstaršie popisy konania proskomídie z 8. — 9. storočia poukazujú na jej prostotu a jednoduchosť: pri kladení chleba na diskos (paténu) mal sa kňaz modliť modlitbu predloženia, naliať do kalicha vína. Najstaršie rukopisy Liturgie sv. Jána Zl. nemajú v sebe nič z terajšieho rozvinutého a dosť dlhého obradu proskomídie. Nové formulky a texty pri príprave chleba a vína a pri prikrývaní darov, ako aj spomienky a poukazy na symboliku sa zjavujú až od 9. storočia a nadobudli istej výraznosti až v 11. storočí. V tom storočí začali používať hviezdu na ochranu čiastočiek položených na diskose a dali tomuto úkonu aj výraznú symboliku: hviezda nad Betlehemom. Vykrájanie „ahncu“ z chlebiča a menších častíc začali zavádzať v 12. storočí a robiť pritom spomienky na Bohorodičku, svätých, na zomrelých a živých. Spomienky na svätých boli všeobecné alebo skupinové. Katalóg svätých spomínaných po mene je neskoršieho pôvodu. Formu odbavovania proskomídie ustálil patriarcha Filotej (1354–1376) v svojom spise „Ustav“. Od 16. storočia, keď už začali sa zjavovať tlačené exempláre Služby Božej, spôsob a texty proskomídie sú v podstate také, aké máme dodnes.

(Dokončenie v bud. čísle)

Sv. solúnski bratia v tlačených kázňach

(Dokončenie)

Juraj Slotta má kázne v časopise Kazateľňa s týmito témami: Prvá vyšla ako „Reč duchovná“, ktorú mal Slotta, dekan veľkokostolný, dňa 4. júla r. 1881, v druhý deň slávnosti a pobožnosti sväto-cyrlometodejskej pri slávnej omši obradu slovansko-bulharského v bazilike sv. Klimenta v Ríme. Druhá kázeň je „Kresťanstvo je pravé kráľovstvo pravdy a cnosti.“ Tretia v tomto časopise je kázeň „O apoštolskej horlivosti sv. bratov.“ Veľmi pekne podáva horlivosť sv. bratov slovami: ale opustili svet a idú... vedeli, že najčestnejšou zábavou je byť rybárom, loviacim ľudí do siete učenia Kristovho, že odvrácať duše od bludu a privádzať ich na cestu pravdy a cnosti je najmilšou službou Bohu. A preto všetko ostatné bolo smeťou a plevom v porovnaní s ich apoštolskou prácou. U nich bola viera pevná ako skala, dôvera v Krista nezvratná, láska k Bohu a k blížnemu plamenná, obetavosť nevýslovná, vytrvanlivosť železná. Dr. Ján Michalek: „Sv. Cyril a Metod vzorní bratia.“ Je to sviatočná kázeň, v ktorej autor podáva lásku oboch solúnskych bratov. V láske napredovali, v láske sa rozišli.

Martin Kollár „Za čo sme sv. Cyrilovi a Metodovi povďační a čím sa im zavďačíme?“ Autor, zhodnotiac ich úsilie, na konci prevoláva „Prosme Boha, aby poslal do vinice svojich robotníkov verných, horlivých, pracovitých kňazov podľa Božského Srdca, podľa srdca cyrlometodského, ktorí by záračné semeno slova Božie Cyrilom a Metodom rozširovaného, obnovovali, polievali, aby ono dávalo úžitok hojný.“

Kletus Bielek: „Dve hviezdy na obzore Cirkvi svätej.“ Nebolo a nebude v dejinách našich takých hviezd, ako boli hviezdy, o ktorých autor hovorí, že svietili národom slavianským svetlom spásy obdarené vytečným darom ducha a srdca. A konečne Dr. Štefan Kmeť povedal dve kázne „Rodičia povinní sú starať sa o spasenie dieťok svojich“. Celú kázeň stavia na slovách sv. Cypriana „áno skutky ešte viac hovoria než jazyk, pretože vaše dieťky viac dajú pozor na to čo robíte, ako na to, čo hovoríte.“

Ďalším kazateľským časopisom, ktorý tiež nahliadol do dejín cyrlometodských bol Kazateľ. Vydával ho Pavel Blaho v Skalici od r. 1874. Tento časopis vyšiel v 7. ročníkoch. Našiel som v ňom 3 kázne, a to v I. ročníku dve a v III. ročníku jednu od Fr. V. Sasinka. Prvá téma je „Tito svätí položili základ nášho časného i večného šťastia“. A akou horlivosťou

POZNÁMKY

Dochvilnosť je dôležitá vec pri od-
bavovaní bohoslužieb. Naše farnosti sú
obyčajne rozsiahle osady a na mnohé
miesta vôbec nepočuť hlas zvona. Tu
nepomôže iné, iba riadiť sa podľa ho-
diniek. Všade musí byť ustálený poria-
dok, a to treba v každom prípade za-
chovať.

Neprijemne pôsobí na človeka, keď
načas príde do kostola a zistí, že pri-
šiel neskoro. Už sme pred kánonom
alebo sa recituje Verím. Dotyčný má
šťastie, keď dôjde na evanjelium,
aspoň nezmeškal kázeň. Alebo niekto
príde na určený čas, ale dôstojný pán
ešte svedčí. V meste vždy prichádzajú
noví ľudia, lebo autobusy ich len
tak chrlia, medzi nimi sa vždy nájdu
viaceri, čo idú k sv. spovedi. A tí,
ktorí na predpísaný čas prišli, odkázaní
sú čakať, alebo ísť inde, kde sa presne
držia poriadku. Priznajte si úprimne,
že veľmi neprijemne pôsobí na človeka,
keď svätá liturgia namiesto poslednej
začne sa o štvrt na osem. Sám som
videl, že pri podobnom prípade via-
ceri odišli. Šli inde alebo nikam.

To sa najčastejšie vyskytuje pred veľ-
kými sviatkami, keď viacerí hromadne
pristupujú k sv. spovedi. Treba veria-

cích naučiť na poriadok a vtedy sa
nestane to, že kňaz čaká v spovední-
ci v čase vyhlásenom a niet koho spo-
vedať, ale pred sv. službou je už po-
tom nával ľudí na spoved.

Treba rátať aj s tým, že mnohí majú
vymeraný čas a keď sa ten hodne pre-
dĺži, vzniknú komplikácie; preto naj-
lepšie je, zadržať poriadok a tak nikto
nemôže mať výhovorku, že nemohol si
vykonať svoju náboženskú povinnosť.
Poriadok je dušou všetkého. Nech mi
nikto nezazlieva, že na tieto veci po-
ukazujem. Som v styku s ľuďmi a vy-
počúvam ich pripomienky, žalosti. Keď
zadržíme presne určený čas, nik nemô-
že mať námietok, lebo určený poriadok
sa zadržal.

Ďalšia vec je samotné vysluhovanie
sv. prijímania. U nás gréckokatolíkov je
pod obojm. Veľmi obťažné je vysluhovať,
keď prijímajúci kľáči. Kňaz stále sa
má uhyňať, nakláňať k prijímajúcemu.
Praktickejšie je, keď počas aktu prijí-
majúci stojí. Aj kňazovi je voľnejšie, aj
lepšie vidí, či prijímajúci správne otvo-
ril ústa. V Košiciach je pekne zavedené
postojáčky. Pred prijímaním ľudia kľá-
čia, ale pri samotnom akte stoja.

Viaceri ma upozorňovali, že pri po-
dávaní Svätosti kňaz by mal — z hy-

gienických dôvodov — v každom prí-
pade utrieť lyžičku. Praktická poznám-
ka a snadno jej možno vyhovieť. Pri
podávaní kňaz v ľavej ruke drží kalich
ovitú bielu šatkou a pravou rukou
lyžičku môže snadno stáknúť do zá-
hybu šatky. Mnohí kňazi to aj tak ro-
bievajú.

Pred 50—60 rokmi u nás sa prijíma-
nie vysluhovalo postojáčky a to tak, že
kňaz stál na prostriedku ambonu a pri-
jímajúci po jednom v zástupe prichá-
dzali k nemu. Azda je to aj rýchlejší
spôsob, ale určite nie je taký unavu-
júci pre kňaza, ktorý ináč sa stále na-
kláňa k veriacemu. Mohla by sa táto
vec prerokovať na kňazskej porade.
Aké krásne by to bolo, keby aj v tom-
to prípade nastala jednotnosť! Podľa
mňa najvýhodnejší spôsob je prijímať
stojmo. Lyžičky moderného tvaru sú oby-
čajne ploché, pri stálom nakláňaní sa
ruky trasú a ľahko sa môže stať, že
Svätosť sa sklzne na diskos, alebo aj
spadne. Naklonený kňaz silne musí sú-
strediť pozornosť pri podávaní, a to
veľmi vyčerpá a unaví.

K blížnym by som mal prosbu, aby
sa pri prijímaní chovali dôstojne, sú-
stredene, nestrkať, nepredbehať sa.

Jozef ERBY

Sasinek kázal o sv. solúnskych bratoch, svedčia slová: „ich
pamiatku nevyrvú veky z duší našich“. V tom istom ročníku
nachádzame ďalšiu kázeň od Fr. V. Sasinka na sviatok sv.
Cyrila a Metoda. V tejto kázni autor hovorí o poslaní sv.
bratov na Veľkej Morave. „Olivy sú stromy, ktoré dávajú olej
a olej je zvlášť k cieľu, aby bol upotrebený k svetlu alebo
keďže oliva je stromom milosrdenstva, takým stromom du-
chovného milosrdenstva boli, keď ústne i písomne vzdelávali
národ, lebo ako plameň ničí, svieti a zohrieva, taký bol aj
svätý plameň, ktorý oni rozložili na brehoch Moravy a Váhu“. V
tretom ročníku nachádzame tretiu kázeň tiež od toho istého
autora s témou „Sv. Cyril a Metod verní a opatrní služob-
níci boží“. V tejto kázni autor podáva dôkaz o vernosti svä-
tých bratov k Stolicu sv. Petra. Vernosť k Stolicu sv. Petra do-
kázal sv. Cyril tým, že mužne vystúpil i proti bludu, ktorý
Focius o dvoch dušiach človeka rozširoval.

Vynikajúcim časopisom pre katolíckych duchovných reční-
kov boli Katolícke kázne, ktoré redigoval Ján Pöstenyi (SSV
Trnava 1925). Podarilo sa mi preskúmať 12. ročníkov. V nich
som našiel 17 kázni o solúnskych bratoch, od týchto autorov:
Kysucký prináša nám kázeň hneď v I. ročníku na sviatok sv.
Cyrila a Metoda: „Pancier viery a lásky vzdelanosti“. Tieto
myšlienky boli hlavným motívom jeho kázne. Karol Nečasník
má uverejnené 2 kázne. Prvá je „O Písmo Sv.“ V tejto kázni
rozoberá otázku sv. Písma. Nečasník je tiež toho presved-
čenia, že sv. bratia boli najprv v Bulharsku a tam účinko-
vali aj literárne, hoci preklad Písma Sv. spravili učenici na
Morave a zanesli do Bulharska. Druhá kázeň od toho istého
autora sa zaoberá pokresťančením slovanských národov. Au-
tor nesprávne vysvetľuje cyriliku. Hovorí, že to písmo, ktoré
dodnes cyrilikou nazývame, vynášiel sv. Cyril a podľa neho sa
aj nazýva. O pochovaní sv. Cyrila tiež si nesprávne vysvetľuje,
že pápež venoval jeho telu tú hrobku, ktorú si bol pre seba
v chráme sv. Klimenta prichystal. Pápeži majú hrobku v chrá-
me sv. Petra a o tom, že sv. Cyril na žiadosť Metoda bol
pochovaný v bazilike sv. Klimenta, svedčia pramene. Autor sa
zmieňuje aj o činnosti sv. bratov v samom Rusku, kde zalo-
žili biskupstvo (vo Viľne), preto aj u pravoslávnych požívajú
veľkú úctu. V treťom ročníku katolíckych kázni nachádzame
ďalšie kázne od dr. Štefana Kmefa na tému: „Každý národ
musí mať veľkých mužov, ktorí ho duševne dvíhajú“. Druhou
kázňou dr. Kmefa je: „O cnostiach sv. Cyrila a Metoda“. Autor
hovorí o fundamentoch, ktoré svätí bratia položili na
Veľkej Morave. Prvým fundamentom je kresťanstvo, druhým
fundamentom je zavedenie materskej reči do služieb božích,
tretím fundamentom je nepridruženie sa k východnému roz-

kolu a štvrtým fundamentom pravá slovenská zbožnosť. Tretia
kázeň bola „Homília na sviatok sv. Cyrila a Metoda.“

Ďalším vynikajúcim cyrilometodským kazateľom bol P. Ber-
trand M. Huska. („Na sviatok sv. Cyrila a Metoda“). Autor
podáva vo svojej kázni húževnatosť a oddanosť solúnskych
bratov sv. Stolicu a veľkosť ich ducha, keď nepriatelia chcu
ich ako novátorov, kacírov a odpadlíkov od pravej viery od-
trhnúť a použiť k poníženiu. Augustín Hujsa „Veľkosť apoš-
tolov Cyrila a Metoda“. M. B. Boleček „Na sviatok sv. Cy-
rila a Metoda“. Ján Porubský „Na oslavu a počesť sv. Cy-
rila a Metoda“. Stanislav Kijanička „Odznamy svätých viro-
zvestcov“, „O vytrvalosti“. Andrej Kliman „Na sviatok sv.
Cyrila Metoda“. Róbert Róm „Sviatok sv. Cyrila Metoda“ a
druhú s tým istým názvom Ján Pöstenyi: Na sviatok sv. Cy-
rila a Metoda.

Ďalším kazateľským časopisom je Sion, z tohto časopisu
som mal možnosť pozrieť iba tri ročníky. V I. ročníku som
našiel kázeň od Sasinka na tému: Svätý Cyril a Metod bol
slnkom a mesiacom od Boha daným pre národ náš. Druhú
kázeň som našiel v III. ročníku tiež od toho istého autora na
tému: Kázeň na sviatok sv. Cyrila a Metoda. I. ročník časo-
pisu vyšiel r. 1869 v Skalici. Redaktorom bol Vincent J. Hav-
líček.

Okrem týchto kázni uvedených mal som možnosť pozrieť si
aj tieto:

1. Poklady kazateľského rečníctva, ktoré usporaduje a vydáva
Andrej Radlinský.
2. Všenauka kresťansko-katolícka v 635 kázňach nedeľných
poriadkom „katechismusa“ pôvodne zostavená od vysoko-
dostojného a prevelebného pána Antona Palšoviča. Vydaná
v Budíne r. 1856.
3. Rešetka: Kázne príhodné od rozličných niekdý kazateľov
v jazyku slovenskom povedané, nakladom istého literatúry
slovenskej milovníka.

Prácu tých, ktorí boli prví, čo sa osmelteli aj vytlačiť prvú
kázeň si veľmi vážime a so všetkou úctou ich mená spomí-
ame. Ostanú nám stálou pripomienkou, že už v dávnych do-
bách, náš drahý ľud si sviatok týchto svätých s veľkou úctou
svätých bratov študovali, meditovali a to šľachetné a sväté z ich
životnej púte zaznamenali vo svojich kázňach a s úprimnosťou
sebe zverených kresťanov poučovali a vstúpili im do ich
srdca hlbokú lásku k odkazu a viere, ktoré nám svätí solúnski
bratia zanechali.

o. Pavol Čech

Z NÁŠHO ŽIVOTA

MALÝ LIPNÍK — Prvá júlová nedeľa bola v tejto farnosti ozaj nielen sviatočným, ale aj slávnostným dňom, lebo do farnosti zavítal Otec ordinár Ján Hirka, aby tu odslúžil slávnostnú Sv. službu Božiu, kázal slovo Božie a posvätil malolipníckym farníkom ich novovymalovanú cerkev, faru a kríž pred chrámom.

Úprimné slová vďaky a uznania tlmočil Otcovi ordinárovi v mene svojom, ako aj v mene svojich snaživých farníkov miestny duchovný správca o. Jozef Vološin.

BARDEJOV — V nedeľu, dňa 4. júla t. r. kedy oslavovali bardejovskí gréckokatolíci sviatok svojich chrámových patrónov, apoštolské kniežatá sv. Petra a Pavla, zavítal do farnosti Otec biskup dr. Bazil Hopko, ktorý v preplnenom bardejovskom gr.-kat. chráme slúžil archijerejskú sv. Liturgiu. Kázal o. dekan Imrich Jesenský.

ZBEHŇOV — Chrámový sviatok oslávili zbehňovskí veriaci so svojim duchovným správcom o. Mikulášom Magyarom a niekoľkými našimi bohoslovcami bratislavskej CMB fakulty bohatou a živou účasťou na slávnostných bohoslužbách, ktoré odslúžil a pri ktorých povzbudzujúcu kázeň predniesol o. protojerej Msgr. Michal Szabadoš.

STROPKOV — Sviatok slovanských vierozvestov a patrónov miestneho farského chrámu sv. Cyrila a Metoda oslávili stropkovskí gr.-kat. farníci v nedeľu, dňa 11. júla t. r. pri slávnostnej sv. Liturgii, ktorú v ich farskej cirkvi slúžil Otec ordinár.

UBLA — Sviatok sv. apoštolov Petra a Pavla podľa kalendára starého štýlu veľmi dôstojne utlil miestni gréckokatolíci v nedeľu, dňa 18. júla prítomnosťou na slávnostnej sv. službe Božej a kázni Otca ordinára J. Hirku, ktorý vtedy po prvý raz zavítal do Uble k svojim milým a snaživým veriacim. Ublianski gréckokatolíci privítali a prijali Otca ordinára s nelíčenou úprimnosťou, láskou a vďačnou pozornosťou.

Otec biskup s Otcou ordinárom pri zádušnej sv. Liturgii. (Trnávka, 5. júna 1971).

V živote diecézy iste najkrajším a najradostnejším okamžikom je vysviacka nových kňazov. Chirotonia našich troch tohoročných absolventov bratislavskej Cyrilometodějskej bohosloveckej fakulty bola v našej prešovskej katedrále v nedeľu, dňa 20. júna t. r. Vykonal ju v prítomnosti Otca ordinára Jána Hirku titulárny biskup mŕtvy Vladyslav Bazil za asistencie mnohých kňazov a bohoslovcov a v prítomnosti veľkého počtu príbuzných novokňazov ako aj veriacich.

V nasledujúcu nedeľu po vysviacke, dňa 27. júna t. r. bola radostná a povznášajúca slávnosť prvej sv. Liturgie našich novokňazov, čiže primície.

Novokňaz o. Cyril Jančíšin slúžil svoju prvú sv. Liturgiu v rodnej Legnave v prítomnosti svojho svätiteľa Otca biskupa dr. Bazila Hopka, miestneho správcu farnosti o. dekana Leontija Lizáka a ďalších kňazov a seminaristov.

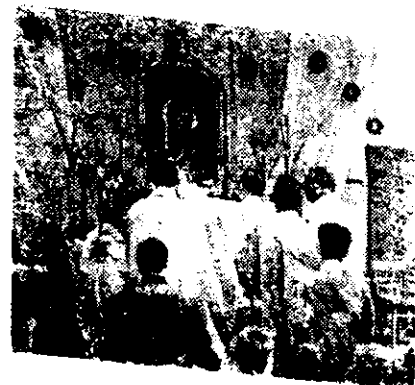
Radostná a slávnostná oslava kňazských primícií bola v tú istú nedeľu aj v Závadke, kde novokňaza o. Štefana Ištvánika k oltáru sprevádzali jeho rodní veriaci v čele s o. dekanom Emilom Zorvanom. Primície slávnosti v Závadke zúčastnil sa aj Otec ordinár J. Hirka, ktorý bol na tejto duchovnej slávnosti kazateľom.

Vo svojom rodisku, Radave pri Nových Zámkoch, pred nástupom do služieb v prešovskom biskupstve, obetoval v radavskom farskom chráme svoju prvú službu Božiu aj tretí náš tohoročný novokňaz o. Štefan Iván.

Všetky primičné slávnosti prebiehali v dôstojnom a spokojnom ovzduší, ktoré naplňovala výrazná radosť našich veriacich z toho, že rady hlasateľov radostnej zvesti Spasiteľovej sa rozšírili o ďalších nádejných, mladých a odhodlaných priekopníkov.

V budúcej práci vo vinici Pánovej želáme im všetkým hojnosť vytrvavej sily a bohatstvo požehnaných úspechov pre slávu Božiu, rozkvet Cirkvi a blaho ľudu, z ktorého vyšli a ktorému sú zaviazaní svojou kňazskou vernosťou a láskou!

SVATÝ OTEC PAVOL VI. nedávno prijal dvesto rímskych seminarištov, medzi ktorými boli aj niekoľkí tohoroční novokňazi. Vo svojej reči k nim charakterizoval pápež kňaza ako nositeľa a pokračovateľa Kristovho božského učenia vo svete. Zdôraznil, že k nim hovorí s láskou otca, brata a biskupa a vyhlásil, žeby chcel mať prorockého a básnickeho ducha Abrahama, žehnajúceho svojim synom, aby mohol každému z prítomných ukázať, koľko radosti, milosti, sily, trpezlivosti a oddanosti sa dostane každému z nich, ak zasväti svoj život plne Bohu. Ako Syn Boží žil vo svete pre slávu Otcovu, musí aj kňaz byť predstaviteľom Božím a vyslancom Kristovým ku spaseniu sveta. Trojaké puto lásky spojuje kňaza s Kristom: Láska k Božiemu slovu, láska k Eucharistii a láska k Cirkvi!

STARŠINA BISKUPSKÉHO ZBORU ČSR brnenský Otec biskup ThDr. Karel Skoupý slávi v tomto roku svoje trojnásobné jubileum. 16. júla uplynulo 60 rokov od jeho kňazskej vysviacky. 30. júna 25 rokov od jeho biskupskej vysviacky a 30. decembra t. r. uplynú 85 rokov od jeho narodenia.

K mnohým úprimným gratulantom sa pripojuje a významné životné, kňazské a biskupské jubileum Otca biskupa ThDr. Karola Skoupého vďačne spomína aj naša redakcia, ktorá i z tohto miesta Otcovi biskupovi vyslovuje v mene všetkých čitateľov, priaznivcov a spolupracovníkov svoje srdečné NA MNOHAJA LJETA!

POŽEHNANÚ ŽIVOTNÚ OSEMDESIATKU oslávil dňa 27. júla t. r. doživotný správca Spolku sv. Vojtecha v Trnave, zasluhujúci predstaviteľ nášho cirkevného života a snaživý podporovateľ naliehavých tlačových potrieb gréckokatolíkov na Slovensku Osvp. pápežský prelát ThDr. h. c. Msgr. Ján Pöstenyi. K jeho životnému jubileu uvádzame túto skromnú, ale vďačnú spomienku, ktorú spojujeme s vrúcnou prosbou za ďalšie požehnané roky jubilantovo bohatého života, aby plynuli v zdraví, sile a v plnom Božom požehnaní.

K NÁŠEJ SPRÁVE o smrti a pohrebe o. Alojza Lázeckého dostali sme od nášho čitateľa list, v ktorom okrem iného o tomto šľachetnom kňazovi píše: „Na všetkých miestach, kde ho postavila Prozreteľnosť, pracoval s prikladnou svedomosťou, presnosťou a vždy väčšou dobrotou a láskou. Ešte ako dôchodca pracoval ako prekladateľ a vypomáhal v duchovnej správe do poslednej chvíle života... O gréckokatolíkov sa vždy veľmi živo zaujímal, priznal raz, že v modlitbách na nás denne pamätá. Pripravoval sa na svoje duchovné cvičenia v dňoch 16.—23. mája t. r., avšak, podobne ako u Jána XXIII., použil Pán tieto dni na jeho posledné dozrievanie pre večnosť a 22. mája ho zavolať k sebe. Pohrebu sa zúčastnil aj náš najd. Otec ordinár. Výstižne poznával, že pre tých, ktorí otca Alojza poznali, je rozlúčka s ním tak ťažká, ako bol pre svet odchod Jána XXIII.“

Z redakčnej kroniky

- Dňa 21. júna t. r. náhle zomrel vo veku 53 rokov nadšený horliteľ a podporovateľ nášho časopisu a tlače o. Miroslav Čech, správca fary v Pozoříciach na Morave.
- 29. júna pri oslave kňazských päťdesiatin Msgr. Jozefa Stevka, vzácného jubilanta a zanieteneho podporovateľa nášho Slova pozdravil v mene O. ordinára a redakcie ved. redaktor.
- 9. júla navštívil našu redakciu v Košiciach Otec ordinár Ján Hirka, kde sa stretol s tlačovým referentom SSV pre našu tlač o. redaktorom dr. Korbom a prerokoval s ním niektoré naliehavé otázky a problémy našej tlače. Otec ordinár pri tejto príležitosti vyslovil svoje vďačné uznanie všetkým prispievateľom a spolupracovníkom našich časopisov Slovo a Blahovestník.

- 10. júla navštívil redakciu Slova riadny profesor pražskej CMB fakulty a metropolitný kanonik u sv. Víta na Hrade pražskom, zemský prelát dr. Fr. Kotlík.
- Osobným listom zodp. redaktorovi našich časopisov tlmočil svoje úprimné uznanie našej tlači Otec arcibiskup ThDr. P. Brezanič z Jágru, keď sa o nej vyjadril ako o „dobrom okne do nášho života“ a vyslovil arcipastierske želanie, aby Boh žehnal naše šľachetné úsilia.
- 14. júla bola na Ordinariáte v Prešove pracovná porada o našej tlači, ktorej sa okrem Otca ordinára a najbližších spolupracovníkov našich časopisov zúčastnili aj vedúci predstavitelia CN a SSV.
- Za prvý prázdninový mesiac júl vykazuje jednací protokol našej redakcie 87 došlých alebo odoslaných poštových zásielok.
- Uzavierka tohto septembrového čísla skončila 27. júla t. r.

VELKÝ RODOLUB A SLOVAN

(K 70. výročiu smrti A. I. Dobrianskeho)

K našim významným dejateľom od polovice 19. stor. patrila nesporne Adolf Ivanovič Dobriansky. Svojou duchovnou kultúrou, svojim všestranným vzdelaním, jazykovými znalosťami, rozhladom a politickými zápasmi vydobyl si čestné miesto v kultúrnych a politických dejinách Slovenska. Možno smelo o ňom povedať, že nebolo na Slovensku nijakej väčšej akcie za práva a slobodu ujarmeného ľudu, na ktorej by nebol mal účasť aj A. I. Dobriansky. Preto si zaslúži, aby sme pri 70. výročí jeho smrti venovali spomienku na jeho obetavý život a dielo.

Narodil sa v Rudlove (okr. Vranov) 20. dec. 1817 v rodine gr.-kat. farára Ivana Dobrianskeho, ktorý okrem Adolfa mal ešte 6 synov a 1 dcéru. Rodina sa čoskoro presťahovala do Závadky na Spiši, neďaleko Levoče. Nadaný Adolf chodil do gymnázia v Levoči, Rožňave a v Miškolci a 6. triedu skončil v Levoči (gymnázia v tom čase mali 6 tried) s výborným prospechom. Jeho matka bola dcérou levočského meštánskeho Szepesházyho a hovorila nielen po rusky a slovensky, ale aj po maďarsky, nemecky a francúzsky. Dobriansky rozsiahle jazykové znalosti získal už v rodine, čo mu neskôr v jeho politických zápasoch veľmi prospelo (hovoril dieviatimi jazykmi). Roku 1833 študoval filozofiu na košickej akadémii, právo v Jágri a r. 1836 banícke a lesné inžinierstvo v B. Štiavnicí, ktoré skončil r. 1840. V Jágri sa zoznámil so srbskými študentmi a horlivo pracoval v študentských spolkoch. V Štiavnicí stal sa banským úradníkom a čoskoro ho poverili aj praktickými cvičeniami z ban. strojnictva na Akadémii. Roku 1842 stal sa aj prísediacim Hontianskej stolice, kde sa horlivo ujmál žiadosti pospolitého ľudu a sociálne mu pomáhal. Oženil sa s Eleonorou, dcérou hl. banského inžiniera Milviusa, povedomého Slováka.

Keď r. 1843 prišiel do Štiavnic na kaplána dr. Andrej Radlinský, stali sa títo dvaja mužovia nerozlučnými priateľmi. Radlinský sa prostredníctvom

Dobrianskeho oboznámil s ruským jazykom, čo neskôr (1852) využil na vydanie ruských kázni. Za svojho pôsobenia v B. Štiavnicí Dobriansky nadviazal úzke priateľské styky s poprednými slovenskými a slovanskými činiteľmi (J. M. Hurban, Daxner, Francisci, Jelačić, Strossmayer a i.) a horlivo sa zúčastňuje slovenského politického života. Na ďalších štúdiách vo Viedni a na študijnej ceste v Čechách sa zoznamuje s českými nár. pracovníkmi (Hanka, Palacký, Rieger, Havlíček-Borovský a i.). Roku 1848 ho Slováci kandidovali za poslanca do uhor. snemu. Maďarská garda voličov rozohrala a násilne zabránila jeho zvolenie. Boli to už búrlivé časy maďarskej revolúcie. Dobriansky odchádza do Haliče a vracia sa na Slovensko s víťaznými ruskými vojskami. Tak ako ostatní naši činitelia, aj on stál na strane Viedne nazdávajúc sa, že po porážke revolúcie slovanské národy v monarchii dosiahnu svoje národné práva. Sklamaný sa, Dobriansky spolupracuje s východoslovenskými národovcami (Záborský, Nosák-Nezabudov, kanonik Šoltes, biskup Gaganec, A. Duchnovič), najmä ako župný referent v Užhorode a v Košiciach. Do úradov na vtedajšej podkarp. Rusi sa uvádza ruský jazyk, zakladá sa gymnázium v Užhorode, v Prešove zas vznikajú kultúrne spolky a oživa kultúrna činnosť. Tu horlivo bránil ľud proti feudálnemu útlaku najmä v oblasti Makovického panstva. Jeho účinkovanie v Košiciach nebolo po vôli vládnucej triede a tak r. 1851 odchádza do Budína. V tom čase začínajú už šikanovanie našich národovcov a Dobrianskeho prekladajú r. 1854 do Veľkého Varadína za miestodržiteľského radcu. Tu Dobriansky skvele uplatnil svoje technické znalosti a nadanie. Upravil toky riek Maruše, Kôrša, Tury a iných riek, zachránil polia a dediny od záplav a získal vyše milióna ornej pôdy pre poľnohospodárstvo. Staval železnice a cesty, urovnával spory, chránil záujmy pracujúceho ľudu. Od r. 1860 je opäť v Budíne a veľmi horlivo sa zapája do akcii za Pešťbudínske vedomosti, za povolenie Matice slovenskej, ktorej sa napokon stal zakladateľom a členom výboru. Získava si nových priateľov (Gotčar, M. M. Hodža, Palárik a i.). Píše po francúzsky spis „Les Slaves d'Autriche et Magyars“, aby oboznámil aj ostatnú Európu s položením slovanských národov v Uhorsku.

Roku 1861 bol v Makovickom volebnom obvode zvolený za poslanca (druhý raz r. 1865). Pripravenú reč v parlamente mu znemožnili predniesť, vyšla však vo Viedni po nemecky. Bráni v nej záujmy slovanských národov v Rakúsko-Uhorsku a poukazuje na krivdy. R. 1868 predkladá spišskú a liptovskú petíciu uhor. snemu — „a keď vo svojej reči — ako píše Pešťbudínske vedomosti — spomenul nemaďarské národnosti povstal krik, aké národy? Tu niet národov!“

Po rakúsko uhorskom vyrovnaní r. 1867, hoci mu ponúkli aj ministerské kreslo, zriekol sa štátnej služby a utiahol sa na svoj majetok do Čertižného. Ukázal sa tu ako pravý ľudomil. Učil ľudí obrábať polia, sadiť ovocné stromy, štepiť včeláři. Ľuďom požičiaval peniaze bezúročne, deťom kupoval knihy a škole daroval bohatú kniž-

nicu. R. 1868 predniesol v parlamente významnú reč — Náčrt národnej autonómie v duchu Memoranda.

Dobriansky bol úprimne veriace gr.-kat. intelektuálom a v takom duchu vychovával aj svojich 5 synov a 5 dcér. Pomáhal zorganizovať gr.-kat. farnosť v Košiciach, V. Varadíne, v Budíne. Nezlomil ho ani tzv. ľvovský proces, na ktorom ho obvinili z vlezrady a hoci ho oslobodili, dostáva sa pod policajný dozor a prikázali mu nútený pobyt v Innsbrucku. Tu žil u svojej dcéry Alexie. Venoval sa horlivo publicistickej činnosti (rusky a nemecky) a tu ho vyhľadávajú významné osobnosti slovanského sveta. Dobriansky tu aj skončil svoj pozhnaný život vo veku 84 rokov 19. marca 1901. Jeho telesné pozostatky boli krátko po smrti prevezené do Čertižného, sprevádzali ich veľké zástupy ľudu v Medzilaborciach za hlaholu zvonov až na miesto jeho večného odpočinku. Nad hrobom umiestnili mramorovú pamätnú tabuľu.

Dobriansky vo svojom závete vyslovil pranie, aby jeho majetok rozparcelovali medzi obyvateľov. Na pamiatku toho v chotári obce postavili križ s nápisom, ktorý pripomína šlachetné srdce Dobrianskeho.

(Vid' snímku na str. 5.)

O veľkosti a ušľachtilosti A. I. Dobrianskeho vydávajú svedectvá mnohí vtedajší slovenskí a slovanskí činitelia. F. V. Sasinek r. 1861 venoval mu letopis Tatran s básňou v slovenskej a ruskej reči. Obec Kúty poslala mu r. 1865 „Pripis vďačnosti“, v ktorom mu vzdáva česť ako veľkému Slovanovi a priateľovi Slovákov a bojovníkovi za ich práva. Krásne svedectvá o ňom vydali Srieznevskij, Budilovič, Lamanskij a rovnako aj českí národní činitelia. Všetci vyzdvihujú jeho čistý charakter, široké vzdelanie a neústupný zápas na národné a sociálne práva ľudu.

S. V. Doboš, ktorý hodnotí život a dielo Dobrianskeho z marxistického hľadiska, píše o ňom v rusky písanej knihe (SVKL, Bratislava 1956) na str. 145: „Ak hodnotíme činnosť A. I. Dobrianskeho, musíme osobitne vyzdvihnúť také jeho progresívne stránky, ako je kritika feudalizmu, láska k slobode a nenávisť ku každému útlaku, úprimný vzťah k Východu, k ruskému jazyku a kultúre ruského národa a najmä jeho snahy o priznanie prirodzených práv každého človeka a národa. Jeho činnosť v parlamente bola zameraná na zdemokratizovanie života národov Rakúsko-Uhorska a na vydobytie konštitučných práv, rovnakých pre všetky národy. Dobriansky žiada pre každý národ právo vzdelávať sa vo vlastnom jazyku a rozvoj samobytnéj kultúry...“

Do 60-tych rokov Dobriansky veril v možnosť zabezpečenia práv národov habsburskej monarchie, po 60-tych rokoch predpovedal rozpad vlády násilím a nespravodlivosť. Toto Dobrianskeho proroctvo sa splnilo 17 rokov po jeho smrti.

Týmito riadkami o živote a diele A. I. Dobrianskeho chceli sme i dnešnej generácii pripomenúť jeho veľkú osobnosť, jeho borbu za lepší a spravodlivejší svet a položiť skromnú spomienkovú kyticu na jeho hrob. Nech jeho pamiatka bude vždy živá v slovenskom a ukrajinskom ľude.

T. M. RASLAVICKÝ

O novom odpustkovom poriadku

Na II. vatikánskom všeobecnom sneme sa diskutovalo okrem iného aj o udeľovaní a získavaní odpustkov. Niektorí otcovia koncilu upozorňovali, že dovtedajšia prax pri udeľovaní a získavaní odpustkov je nevyhovujúca, vedie niekedy k ich znevažovaniu a tým sú veriaci ochudobňovaní o bohatý zdroj milosti a duchovných darov. Samotný snem nakoniec nevydal k tejto problematike nijaký samostatný dokument, avšak Svätý otec Pavol VI. prisľúbil, že spôsob získavania a udeľovania odpustkov bude prepracovaný a zverejnený. Dnes je tento prisľub uskutočnený, a preto nebude od veci, ak mu venujeme pozornosť aspoň v informatívnej skratke aj pre našich čitateľov.

Reforma odpustkovej praxe sa začala apoštolskou konštitúciou Pavla VI. „*Indulgentiarum doctrina*“, vydanou ešte v roku 1967 a definitívny nový odpustkový poriadok uvádza do života „*Enchiridion indulgentiarum*“ z roku 1968, ktorým sa táto reforma plne uskutočnila.

V spomenutých dokumentoch sa podáva súhrn náuky o odpustkoch a rovnako o podmienkach a zásadách ich udeľovania a získavania, spolu s objasňujúcimi komentármi. V zmysle týchto zásad sa z rozhodnutia Sv. otca Pavla VI. všetky doterajšie predpisy, Notu propriá a ostatné iné dekréty týkajúce sa odpustkov a odpustkovej praxe rušia, pokiaľ neboli poňaté do odpustkového poriadku nového, ktorý v súčasnosti jedine platí.

Hneď na začiatku treba poznamenať, že pri tejto reforme nejde o nijakú zmenu právd našej viery ani o zmenu v ponímaní a chápaní odpustkov samotných, ale ide o zmenu spôsobov ich udeľovania a ukladanie nových dispozícií pre veriacich, nevyhnutných pre ich získanie. Sv. Otec Pavol VI. vo svojom prejave ku kardinálom pri uvádzaní do života tohto nového odpustkového poriadku to vyjadril takto: „...Cirkve si praje, aby veriaci získavaním odpustkov nielen činili zádosť za svoje hriechy, prípadne za hriechy zomrelých, za ktorých ich možno aplikovať, ale aby sa to rovnako stalo príležitosťou k väčšej horlivosti vo vzájomnej láske.“ To podstatné teda má byť: pochopenie duchovných hodnôt, ktorých sa nám získavaním odpustkov dostáva, posilnenie našej viery, upevnenie nádeje a zvrúcnenie našej lásky.

Odpustky znamenajú odpustenie dočasných trestov za hriechy čo do viny už odpustené vo sviatosti pokánia. Získavajú ich veriaci, ktorí sú na ich prijatie patrične usposobení, a to za určitých vopred stanovených podmienok prostredníctvom Cirkvi, ktorá ako správkyňa ovocia Kristovho vykúpenia rozdáva a pravoplatne prideluje tieto zadostučenia z pokladu zásluh samého Spasiteľa a rovnako zo zásluh všetkých svätých.

Odpustky sú úplné alebo čiastočné (predtým zaužívaný termín — plnomocné alebo neplnomocné), podľa toho, či od dočasných trestov oslobodzujú úplne alebo čiastočne.

Veriaci, ktorí získavajú odpustky, nemôže ich venovať okrem seba nijakej živej osobe, avšak tak úplne ako aj čiastočné odpustky môže obetovať a venovať duším zomrelých.

Odpustky môže získať veriaci kresťan-katolík, teda základný predpoklad je prijatie sv. krstu a je v stave posväcujúcej milosti aspoň na konci predpísanej činnosti, skutku, úkonu.

Veriaci, ktorý je takto disponovaný, musí súčasne vzbudiť úmysel aspoň všeobecný, že odpustky získat chce a že v tomto smere chce konať i vykonať predpísaný úkon zbožnosti, ktorý sa na získanie odpustkov vyžaduje.

Úplné odpustky môže veriaci získať len raz za deň. Výnimkou je prípad nebezpečenstva smrti, kedy veriaci, ktorý sa v takomto nebezpečenstve ocitne, môže plnomocné odpustky znova získať, aj keď by už ich bol raz toho istého dňa získal.

Čiastočné odpustky môže veriaci získať aj viackrát za deň. Ak chce veriaci získať úplné odpustky, musí vykonať predpísaný úkon alebo čin a splniť tri základné podmienky:

- a) vykonať si sviatosť pokánia (spoveď)
- b) pristúpiť k svätému prijímaniu
- c) pomodliť sa na úmysel Sv. otca.

Predpokladá sa tiež, že takýto veriaci nezotrúva a nemá zaľúbenie ani v nijakom všednom hriechu. Tie sa nám nakoniec odpúšťajú každým úkonom zbožnosti a najmä kajúcnosti.

Spomenuté základné podmienky sa môžu vykonať i niekoľko dní pred alebo po vykonaní predpísaného úkonu, vyžaduje sa však, aby sv. prijímanie a modlitba na úmysel Sv. otca sa vykonala v ten deň, kedy sa koná predpísaná činnosť. Takto po jednej sviatosti pokánia možno získať viackrát aj plnomocné odpustky — rozumie sa počas viacerých dní, avšak k jednorazovému sv. prijímaniu a modlitbe na úmysel Sv. otca možno získať len raz úplné odpustky.

Ak získanie odpustkov vyžaduje návštevu nejakého miesta alebo kostola, či kaplnky v určitý deň, môže sa táto usku-točniť od poludnia predchádzajúceho dňa do polnoci určeneho dňa.

Nepoužívame už rozdelenie odpustkov na osobné, vecné a miestne, aby sa zvýraznilo, že odpustky sú viazané na činnosť veriacich, aj keď sú niekedy spojené s nejakou vecou alebo miestom.

Pri udeľovaní a získavaní čiastočných odpustkov sa už nepoužíva a nestanovuje nijaký časový údaj v rokoch alebo dňoch, ako tomu bolo doteraz. Veriaci, ktorý získava čiastočné odpustky, dosiahne nimi odpustenie toľkých dočasných trestov, koľko sa mu už odpustilo za samotný čin alebo úkon obdarený odpustkami.

Pri výbere úkonov a skutkov obdarených možnosťou získať za ich vykonanie úplné alebo čiastočné odpustky sa Cirkve riadila tým, že odpustky sú vlastne zadostučinami, a preto ich viaže na skutky, ktoré majú v prvom rade takýto charakter. Zásadne by nemuseli byť námietky proti tomu, že odpustkami obdarený by mohol byť každý dobrý a zásluhný čin. Cirkve však obdarúva odpustkami len niektoré dôležitejšie skutky nábožnosti, lásky a kajúcnosti. Takými to sú tie vybrané modlitby a úkony pokánia, ktoré Cirkve v súlade s tradíciou a podmienkami súčasného života pokladá za vhodné na zadostučenie za časné tresty a ktoré súčasne vedú veriacich k prehlbeniu ich náboženského života a k horlivosti v láske. Ďalej sú odpustkami obdarené aj také činy, ktoré sú spojené s každodenným životom súčasného veriaceho človeka. Ide totiž o to, aby zanikol akýkoľvek nesúlad medzi vyznávanou vierou a každodennou životnou praxou. Veď pastorálna konštitúcia „*Gaudium et spes*“ učí veľmi jednoznačne: „Nech sa teda nestavia pomýlene proti sebe profesionálna a sociálna činnosť z jednej strany a náboženský život zo strany druhej. Podľa príkladu Kristovho, ktorý bol remeselníkom, nech sa kresťania skôr tešia, že môžu vykonávať aj všetku svoju pozemskú činnosť, spájajúc tak svoje ľudské, profesionálne, vedecké a technické úsilia v jediné životné zjednotenie s hodnotami etickými a náboženskými, pod ktorých najvyšším vedením sa všetko uvádza do súladu na slávu Božiu.“

Pri udeľovaní odpustkov sa teda viac ako doteraz zdôrazňuje uvedomenie ľudskej činnosti, a to práve činnosť spojená s každodenným životom veriacich. Svätej Cirkvi záleží na tom, aby veriaci aj získavaním odpustkov v duchu modlitby a pokánia boli vedení k pestovaniu základných božských cností — viery, nádeje a lásky, a nie k bezduchému odriekaniu nielen ktorých modlitieb alebo predpísaných úkonov.

V tomto našom informatívnom pojednaní nie je možné vypočítať všetky modlitby a úkony obdarené odpustkami, preto sa zmienime v stručnom výpočte aspoň o tých najbežnejších.

Každý veriaci kresťan-katolík má možnosť každý deň celého roku získať úplné (plnomocné) odpustky, ak splní základné predpoklady tak, ako sme ich vypočítali a uviedli vyššie, a keď vykoná niektorý z nasledujúcich úkonov pobožnosti:

1. Poklona (adorácia) Najsv. Eucharistie trvajúca aspoň pol hodiny.
2. Čítanie Písma svätého s náležitou úctou rovnako aspoň pol hodiny.
3. Pobožnosť Krížovej cesty — vykonaná na riadne ustanovenej krížovej ceste, s chodením od zastavenia k zastaveniu. Ak by pre veľký počet veriacich nemohli všetci súčasne sa pohybovať, stačí, ak chodí ten, ktorý pobožnosť vedie (kňaz).
4. Ak niekto nemôže vykonať pobožnosť cesty krížovej z nejakých dôvodov, môže získať úplné odpustky, ak aspoň pol hodiny zbožne číta a uvažuje o umučení a smrti Pánovej.
5. Ak sa pomodlí Sv. ruženec bez prerušenia aspoň 5 desiatkov v chráme, verejnej kaplnke alebo doma v rodine. Vyžaduje sa pritom, aby ústna modlitba sa spájala s nábožným rozjímaním o jednotlivých tajomstvách. Pri verejnej modlitbe majú sa tajomstvá uvádzať podľa miestneho zvyku. Pri súkromnej modlitbe stačí, ak veriaci k ústnej modlitbe pripojí rozjímanie o tajomstve, ktoré práve odrieka.

Ak modliaci nespĺni niektorú z podmienok — ako napr. časové vymedzenie pri adorácii, pri čítaní Písma sv., alebo ak sa ruženec nepomodlí podľa horeuvedených podmienok, získava len čiastočné odpustky. Okrem vyššie vypočítaných prípadov, môže veriaci získať úplné odpustky aj pri rôznych príležitostiach — ako sú napr.: prvé sv. prijímanie, udeľovanie ostatných sviatostí, pri príležitosti prvej sv. liturgie — primícií novokňazov ap.

(Dokončenie v budúcom čísle.)

Pri všeobecnej audiencii u Svätého otca v stredu, dňa 30. júna t. r. v novej audienčnej sále a po pozdrave prítomných putníkov a robotníkov na tejto stavbe, za veľkého pohnutia všetkých prítomných, oznámil Svätý otec tragickú smrť statočných troch sovietskych kozmonautov, o ktorej mnohí prítomní ešte nevedeli. Svätý otec medzi iným povedal:

„Vyjadrujem svoju bolesť nad týmto neočakávaným a tragickým epilógom ich podujatia, ktoré vzbudilo toľký obdiv a ktorého smutný koniec ešte viac vyzdvihuje riziko a hrdinstvo odvážnych, ktorí ho vykonali. Chceme vyjadriť svoj žiaľ rodinám, krajinám a vedeckému svetu nad týmto nešťastím, ktoré nám vnúka modlitbu k Bohu, Prameňu všetkej odmeny za veľkodušnú obeť a Prameňu potechy v bóli.“

Na SVIATOK SV. PETRA A PAVLA mal Svätý otec Pavol VI. slávnostnú sv. službu Božiu vo svätopeterskej bazilike. Zúčastnili sa jej kardináli, pracovníci kúrie i diplomatickí zástupci. Deň predtým navštívil pápež svätopeterskú baziliku, kde sa pomodlil pri hrobe sv. Petra a posvätil paláď pre metropolitov a arcibiskupov.

FILOZOF J. MARITAIN, známy francúzsky tomista, ktorého dielo Traja reformátori vyšlo aj u nás, vstúpil do monastiera a zložil rehoľné sľuby. V kruhu učeníkov a následovateľov Charlesa de Foucolda žije od smrti svojej manželky v roku 1960.

NEMÝ POCHOD katolíkov, anglikánov, mohamedánov i židov prešiel ulicami anglického mesta Birminghamu na znak protestu proti zákonu o prerušení tehotenstva. Pochod sa skončil v mestskom parku, kde k účastníkom pochodu prehovoril miestny arcibiskup, lekár-gynekológ a dvaja poslanci parlamentu.

AUTUNSKÝ BISKUP (Francúzsko) v dohode s kňazským senátom biskupstva vydal úpravu, v zmysle ktorej — nech je situácia podľa kanonického práva hocijaká — treba vyhovieť každej žiadosti o katolícky pohreb, ak zosnulý mal hocijaké spojenie s Cirkvou. Kňazi však majú rodinným príslušníkom zomrelého vysvetliť, že z cirkevného hľadiska je dôležitejšia modlitba za zomrelého a nie nejaký spoločenský obrad.

V NAVRHOCH NA BEATIFIKACIU, ktoré predložili k schváleniu Svätému otcovi, je na prvom mieste poľský kňaz Otec M. Kolbe, o ktorom sme priniesli spomienkovú stať v augustovom čísle Slova, ďalej „matka vydedených“ španielska rehoľníčka Petra Perez Florido a taliansky chirurg Lodovico Nacchi.

Reorganizácia pápežskej biblickej komisie

Začiatkom júla tohto roku bolo zverejnené motu proprio pápeža Pavla VI. datované 27. júna 1971, týkajúce sa reorganizácie pápežskej Biblickej komisie. Táto komisia bola ustanovená roku 1902 a jej práce znamenali nebyvalý rozvoj biblických štúdií v Cirkvi po celý čas jej existovania. V súčasnej situácii Cirkvi a bádania na tomto poli vôbec, žiada sa urobiť nové organizačné zásahy do tejto inštitúcie, aby sa ona stala aj v nových podmienkach účinným orgánom, ktorý má sústavne prispievať k intenzívnemu rozvoju biblických vied, zabezpečovať správnosť interpretácie Pisma svätého a koordinovať spoluprácu exegetov i teológov medzi sebou navzájom aj medzi Biblickou komisiou a Svätou stolicou. Podľa tejto novej úpravy komisiu budú tvoriť 20 špecialisti pre otázky biblických štúdií z rôznych škôl a národností. Členovia budú menovaní na 5 rokov s možnosťou ich ďalšieho potvrdenia v tejto funkcii Sv. ocom na návrh kardinála prefekta komisie po predchádzajúcej porade s biskupskými konferenciami. Komisia podľa tejto novej organizačnej úpravy sa zlučuje s Kongregáciou náuky viery a kardinál prefekt kongregácie bude súčasne predsedať aj biblickej komisii. Tajomník biblickej komisie zas bude poradcom Kongregácie pre náuku viery. Inštrukcie Biblickej komisie bude schvaľovať a publikovať opäť Kongregácia pre náuku viery. Takto pripadne Biblickej komisii dôležitá účasť na kľúčovom postavení v najvyšších riadiacich orgánoch Cirkvi. Je to pre ňu nová výsada i záväzok. Motu proprio Pavla VI. naznačuje ďalej, že Biblická komisia bude mať za úlohu udržiavať úzke kontakty s rôznymi biblickými inštitútmi ako katolíckymi tak i nekatolíckymi a do študijných podkomisii môže prizvať i nekatolíckych odborníkov a brať do úvahy aj výsledky ich štúdií a bádania. Okrem toho bude v kompetencii Biblickej komisie udeľovať vedecké hodnosti a tituly z odboru biblických náuk. **MARIÁN SKALA**

Naozaj moderný pápež

Francúzsky kardinál **JEAN DANIELOU** odpovedal na otázku, čo si myslí o PAVLOVI VI. takto: „To, čo najviac obdivujem u Sv. otca Pavla VI., je jeho mimoriadny zmysel a porozumenie pre svet súčasnosti. Je to naozaj moderný pápež. Jeho audienčné prihovory každú stredu v týždni sú vždy zamerané na veľmi aktuálne otázky a problémy týkajúce sa rovnako vnútorného života Cirkvi ako aj celého ľudského spoločenstva. Poznám dosť príslušníkov aj iných vierovyznaní, najmä evanjelikov a pravoslávnych, ktorí uznávajú veľkosť jeho osobnosti a vážnosť i dosah jeho úlohy v súčasnom svete. Aj mnohí nekresťania mu priznávajú v dnešnom svete úlohu skutočne opravdového obhajcu všeľudských hodnôt a poriadku.“

Robte a uskutočňujte to, čo slovo Božie ukladá a nebuďte len poslucháčmi. Ak ste naozaj len takými, podvádzate seba samých.

Jedni vravia: Ale to bola kázeň! „Veru nestála zavela“, mienia tí druhí. „A ja sa vynasnažím konať to, čo odo mňa očakáva Boh“, hovorí tretí. A práve on má pravdu.

Naša živá a činorodá viera má možnosť každý deň sa uplatniť a overiť.

Je veľmi ľahké klasifikovať ľudí na sympatických či nesympatických. Ťažšie, ale záslužné a potrebné, je urobiť všetko pre pochopenie názorov, postojov a hodnotení tých okolo nás, dať sa aj nimi poučiť aj pomáhať im.

Ako často tým istým jazykom chválime Boha aj potupujeme ľudí. Sme akými „dvojazyčníkmi.“ Uznajme, že predsa len by sme nemali modliť sa k Bohu a súčasne odsudzovať ľudí, ktorých on rovnako miluje ako nás a ktorých rovnako ako nás Spasiteľ vykúpil.

Pokoj je možný. Jeho nastolenie začína tým, že budeme dôsledne konať podľa toho, čo hovoríme. Že budeme konať dobro v úprimnosti srdca a ohľaduplne.

ekumenizmus

PAVOL VI. prijal na audienciu skupinu profesorov a poslucháčov pravoslávnej bohosloveckej fakulty zo Solúne a pri tejto príležitosti okrem iného povedal: „Všetci sa modlíme veľmi vrúčne, aby Boh odstránil ešte jestvujúce prekážky na ceste dosiahnutia úplnej jednoty.“

R. SCHUTZ, predstavený protestantskej komunity v Taizé, vyhlásil po návrate zo Spojených štátov: „Čoraz väčšia nádej sa črtá na ceste vedúcej k jednote kresťanov“. Počas svojej návštevy mal cyklus prednášok a konferencií na tému aktuálnych problémov života cirkvi.

FREIBURSKÁ KATEDRÁLA bola svedkom spoločnej ekumenickej bohoslužby, ktorú vykonali miestny katolícky arcibiskup a badenský evanjelický biskup. Obaja hodnotári vo svojich prejavoch zdôraznili naliehavú potrebu vybudovania a upevnenia kresťanskej jednoty.

GREGORIOS II., sinajský arcibiskup a predstavený sinajského monastiera, do polovice októbra navštívi pravoslávnych patriarchov a cirkevné zbory jednotlivých krajín, pričom zrejme bude rokovať o otázkach, súvisiacich s prípravou synody pravoslávnej cirkvi.

SPOLOČNÁ KOMISIA Svetovej rady cirkvi a katolíckej Cirkvi pod predsedníctvom kardinála Willebrandsa a dr. C. Blakeho rokovala v nedávnych dňoch o programe ďalšej spolupráce Svetovej rady cirkvi so Svätou stolicou.

BISKUP QUARRACINO z Argentíny je predsedom spoločnej komisie katolíckej a anglikánskej cirkvi v Latinskej Amerike, ktorá pracuje v záujme zlepšenia sociálnych a ľudských podmienok obyvateľstva. Táto spolupráca je charakterizovaná ako nový prvok ekumenickej služby.

VO ŠVAJCIARSKU vzniklo tzv. Pracovné spoločenstvo kresťanských cirkvi Švajčiarska, ktoré malo svoje prvé pracovné zasadnutie v Bazileji. Úlohou tohto spoločenstva je štúdium problémov viery, rozvíjanie dialógu a spolupráca vo veciach jednoty všetkých kresťanov. Spoločnosť ostáva otvorená pre všetky kresťanské vyznania.

KATOLICKÝ INFORMACNÝ ÚRAD v Anglicku vydal správu veľkého ekumenického významu: „Pretože skúmaním bolo zistené, že vo všetkých pätnástich kresťanských cirkvách sa udeľuje sviatosť krstu skoro rovnako a za veľmi podobných podmienok, rozhodli sa katolícki biskupi nielen prijať zásadu platnosti krstu v ktorejkoľvek kresťanskej cirkvi, ale aj prijímať krstné listy týchto cirkvi a nežiadať nový krst v prípade návratu do katolíckej Cirkvi.“

NOVÝ PATRIARCHA BULHARSKEJ AUTOKEFÁLNEJ PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI bol zvolený 4. júla tohto roku v Sofii. Stal sa ním patriarcha MAKSIM, dovtedajší metropolita biskupstva, ktoré má svoje sídlo v meste Loveca, jeden z troch kandidátov navrhnutých do tejto funkcie. Patriarcha MAKSIM (Marián Najdemov Minkov) sa narodil roku 1914. Po štúdiách bol profesorom Vyššej duchovnej akadémie v Sofii, 5 rokov strávil v Moskve ako predstaviteľ Bulharskej pravoslávnej cirkvi, zastával funkciu generálneho tajomníka synodu a v roku 1956 sa stal arcibiskupom. Loveckým arcibiskupom (metropolitom) sa stal roku 1960 a po smrti patriarchu Cyrila 7. marca t. r. zastával funkciu predsedu Sv. synodu bulharskej pravoslávnej cirkvi. Na intronizácii nového patriarchu sa zúčastnili predstavitelia pravoslávnych cirkvi zo susedných štátov vrátane zástupcov ekumenického patriarchu Athenagorasa z Carihradu.

„Na budúcnosť neďívame sa už ako na niečo neistého a hmlistého, tak ako sa na ňu dívali predošlé generácie. Kresťania sa dívajú na budúcnosť s očakávaním, nádejou a vierou, že Boh všetky veci zase nové urobí. Preto kresťania aj budúcnosť pokladajú za pole svojho mravného konania, angažovania a zodpovedného vystupovania.“

Krásne to vyjadril teológ, keď napísal, že pre kresťanskú nádej svet nie je čakárňou, v ktorej by duše čakali na svoju cestu k nebesiam. Naopak, kresťanská nádej zameraná na budúcnosť musí už teraz odkrývať bledu prítomnosti a musí dávať celkom praktickú iniciatívu k tomu, aby sa táto bieda premohla a odstránila. (Moltmann).

Nesmieme sa preto, ani my kresťania príliš držať zastaralého tradicionalizmu, ktorý by nám bránil rozvíjať našu vlastnú iniciatívu, ktorý by nám celkom poviažal ruky. Nesmieme však upadnúť ani do prílišného snenia o budúcnosti, ktoré by nás tak ukolebalo, že by sme na to, čo je dnes celkom zabudli. Ako kresťania musíme tak myslieť a tak konať, žeby sme sa už dnes na budúcnosť pripravovali. Správne je preto neupadnúť do prílišného optimizmu, ale správne je aj neupadnúť do škodlivého pesimizmu.

Kresťan pri pohľade na budúcnosť nesmie byť maloverným, nesmie sa dať premôcť únave a predovšetkým nikdy sa nesmie vzdáť, nikdy nesmie resignovať!“

(Ev. posol spod Tatier, č. 12, zo dňa 25. júna 1971).

Patriarcha ATHENAGORAS I. je jednou z veľkých postáv súčasného kresťanstva. Je aj jedným z tvorcov ekumenického hnutia.

Roku 1968 pravoslávny teológ Olivier Clement viedol s patriarchom dlhé rozhovory, ktoré potom uverejnil v knihe pod názvom „Dialóg s patriarchom Athenagorasom“. Táto kniha podáva prenikavý obraz duchovnosti patriarchu a je dokonalým úvodom pre pochopenie východnej duchovnosti vôbec.

Uvádžame tu niekoľko úryvkov z týchto rozhovorov venovaných Eucharistii. Otec Clement v jednom z nich píše: „Ak kresťanstvo sa úplne nerozpadlo, ak ľudia nemajú voči sebe nenávisť, tak je to vďaka práve tomuto tajomstvu, ktorým je Eucharistia“. Na tieto slová patriarcha takto odpovedá: „Áno, človek nachádza v nej svoje stratené synovstvo, načerpáva sily pre svoj život z Krista, toho tajomného Priateľa, ktorý mu podáva chlieb a víno. Týmto chlebom je jeho Telo a vínom jeho Krv“. A v tomto zjednotení nás už nič nerozdeľuje. Čože môže byť väčšieho od veľkonočnej radosti, od radosti premenenia všetkého. Nič nás už nemôže naplniť strachom. Poznali sme lásku Boha k nám. Odvtedy všetko má zmysel. Ty, a opäť ty — tvoje jestvovanie má zmysel. Nezomrieš. Ani ti, ktorých miluješ. Bo ešte aj ti, ktorých považuješ za mŕtvych, nezomrú. Aj utrpenie, ba aj smrť stávajú sa cestami života. Všetko žije, pretože Kristus vstal z mŕtvych. Tu na zemi jestvuje miesto, kde niet rozdelenia, kde jestvuje veľká láska a veľká radosť. Tým miestom je svätý Kalich, svätý Graal v srdci Cirkvi“.

(Pozn. pis.: Sv. Graal, podľa veľmi rozšírenej legendy v stredoveku, záračná miska s Kristovou krvou, strážená kráľom a rytiermi sv. Graalu na skrytóm, tajomnom hrade Monsalvat, kdeśi v Pyrenejách. Táto legenda stala sa námetom pre mnohé iné stredoveké legendy a romány a spracoval ju aj nemecký skladateľ Richard Wagner v operách Parsifal a Lohengrin).

T. M. RASLAVICKÝ

Jednou vetou z kresťanského sveta

Pavol VI. prijal nedávno skupinu vyše 400 amerických baptistov, ktorí sa zastavili v Ríme po svojej púti do Svätej zeme — V Bejrute antiochijský sýrsky patriarcha Ignác Antonios II. Hayek posvätil nový chrám s Rímom zjednotenej sýrskej cirkvi — V Alžíri bola konferencia biskupov Severnej Afriky pod predsedníctvom alžírkeho arcibiskupa kardinála L. Duvala — Delegácia maďarského mierového hnutia Opus pacis navštívila mesto Trevír v NSR a bola prijatá miestnym

biskupom dr. Steinom — Španielsky katol. biskupský zbor obrátil sa s výzvou na všetkých vodičov motorových vozidiel, aby venovali zvýšenú ostražitosť na cestách a neohrozovali životy vlastné i druhých — 212 biskupov sa zúčastní na tohoročnej jesennej biskupskej synode v Ríme — H. Camaru, známeho brazílskeho arcibiskupa, pozvalo vyše 40 inštitúcií do 18 krajín na prednášky o mieri a pokroku v hospodársky menej vyvinutých krajinách — Holandský katechizmus preložil do japonského jazyka a prednedávnom Japonsku vydal o. van Brusseele.

ZO ŽIVOTA PRE ŽIVOT

Najdrahšie slová.

Bolo to pred rokmi. Zomrel mi náhle priateľ. Večer si ľahol, ráno ho našli mŕtveho. Rodičia mu žili v ďalekej cudzine. Matka pricestovala na pohreb lietadlom. Na druhý deň som ju navštívil a dal som jej fotografiu, na ktorej sme boli spolu s jej synom a vravel som jej:

Váš nebohý syn mi povedal: Budeš mať pamiatku na mňa, lebo moje srdce to dlho nevydrží. Keby moja mamička vedela, aký som chorý, zomrela by od žiaľu skôr, ako ja.

Matka privinula snímku k hrudi a prosila: Povedzte mi, čo ešte iného hovoril. Tak rada počúvam jeho slová aspoň z cudzích úst. A keby som mohla počuť jedno slovo od neho samého, dala by som za to vlastný život.

Zakryla si tvár a horko plakala.

Uvedomili sme si niekedy, komu sú naše slová najdrahšie?

Milé slovo, ktoré nás nič nestojí, je pokladom pre našich rodičov. Je to všetko, čo od nás čakajú za lásku, ktorou nás milovali, za námahy, ktoré pre nás priniesli.

A predsa, koľko je staručkých otcov a matiek, čo na to slovo čakajú márne! Možno oplývame peknými slovami k priateľom a známym, ale skúpi sme na ne, keď ich máme ušetriť svojim rodičom.

Pozrime sa do svojho svedomia a budme k nim štedrejší.

Lichotenie.

Bolo to dávno. Ešte vtedy, keď v mojom rodisku vládol pán gróf z veľkého štvorhranného kaštieľa, stavaného na spôsob roka. Na rohoch mal štyri nevysoké veže, označujúce štyri časti roka. Mal 52 miestností, ktoré pripomínali počet týždňov. Tristošesdesiatpäť okien privádzalo na myseľ počet dní. Kaštieľ bol v rozľahlom parku, v ktorom bolo dobre postarané, aby sa jeho majiteľ nenudil. Boli tam stromy z rôznych končín zemegule, rybník i malý vrch. V kvetníku sa pestovali najrôznejšie druhy kvetov. Jednako gróf najmä v pokročilom veku rád sa vozil v lete na kočiari, v zime na saniach a kochal sa v širokých poliach a lúkach, na ktorých pracovali jeho bieleši.

Mal parádneho kočiša, ktorý mal zvláštny oblek. Vytiahol sa doň, len keď mal viezť svojho pána. Keď sa doň vyobliekal, cítil sa prvým po grófovi na celom jeho majetku.

Raz v zime zachcelo sa grófovi sánkovačky. Sadol si zababušený do teplej bundy od hlavy po päty. Iba oči mal voľné, aby sa mohol rozhľadať po svojich poliach. Snehu bolo hojne, ba miestami boli aj menšie záveje.

Ako hej ako nie, na zákrute sa sane prevrátili a gróf sa vysypal do záveja. Kočiš strnul strachom. Zastavil kone a s plačom i odprosovaním dvíhal svojho pána.

Gróf sa postavil, rozopnul bundu, vyňal peňaženku a podáva kočišovi dve zlatovky.

Kočiš vytreštil oči, čo to má znamenať.

Ber, hovorí mu gróf, Dokázal si mi, že som ešte chlap. Prevrátil som sa a nič sa mi nestalo. O tom sa musia dozvedieť všetci moji kolegovia v Pešti. Kočiš sa hlboko uklonil a úctivo poďakoval.

Odvtedy sa pán gróf každý rok prevrátil do vysokého snehu na vopred vyhladenom mieste. Pravda, nikdy sa mu nič nestalo, vždy mu to dokazovalo, že je ešte chlap. Kočiš zavše odprosival, dostal dve zlatovky a poza chrbát svojmu pánovi sa huncútsky usmieval.

Nedávame si tak lichotiť aj my a neplatíme za to, hoci nie práve zlatovkami? Možno tí, ktorým sa takto odmeňujeme, si z nás poza náš chrbát uťahujú.

Nad vaším hnevom...

Bolo ešte ráno, ale obec bola už vzrušená. Robotník, otec šiestich detí, len čo začal prácu, pri úraze skončil. Zaplakalo šesť sirôt, ovdovelá matka ich vinula k sebe a polievala teplými slzami.

Zlatý človek to bol, hovorili všetci, čo ho poznali a delili sa o žiaľ s jeho manželkou a dieťkami.

Už bol mesiac v zemi. Susedia a príbuzní pomaly naň zabúdali i dietky sa uspokojili so svojím údelom. Len manželka nariekala neustále: doma, na pracovisku, na ceste, všade.

Potešoval som ju a napomínal, aby si šetrila zdravie aspoň pre svoje dietky, lebo ak aj ju utratia, nebudú mať nikoho.

Nemôžem, odpovedala. Veď vlastne nikto nevie, prečo plačem.

Za manželom, povedal som.

Ano, za manželom, ale prečo.

Vzdychla si a pokračovala:

Deň pred jeho nešťastím sme sa pohádali. Nevyprávali sme sa. Keď sa zvečerievalo, prišiel ku mne a povedal mi:

Nad naším hnevom slnko nech nezapadne. Chcel sa zmieriť. Odvrátila som sa od neho a odišla.

Ráno sa najedol, objal ma a chcel ma pobožkať. Vytrhla som sa mu z rúk.

S Bohom, povedal mi a odchádzal.

Neodpovedala som.

Odišiel, viac sa nevrátil, priniesli mi ho mŕtveho.

Hlas sa jej udusil v plači. Dlho nemohla prehovoriť.

Konečne sa jej vydrelo z hrdla: Prečo som sa k nemu tak chovala!

A dlho nariekala.

Nad vaším hnevom nech nezapadne slnko. Zapamätajte si to a podľa toho sa aj riadme, aby sme nebanovali – možno – do smrti.

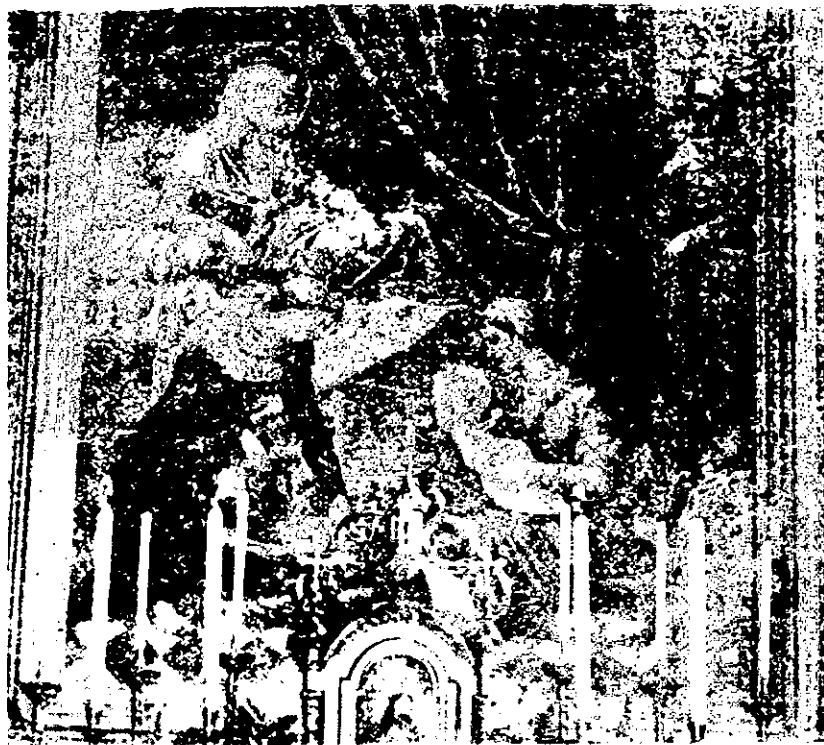
Dr. Ján Bubán

Najväčší problém

Prefekt Kongregácie pre klérus, kardinál JOHN WRIGHT, označil nedostatok kňazov za najväčší problém súčasnej Cirkvi. V prihovore ku kňazom jubilantom povedal doslovne: „Ani jeden kňaz by vlastne nemal zomrieť skôr, kým nie je celkom isté, že namiesto neho aspoň dvaja noví kňazi boli vysvätení.“ Stojí za úvahy tento jeho výrok! Nezabúdame na to? Alebo si myslíme, že sme všetko v tomto smere urobili, čo urobiť bolo treba? Modlime sa a vyprosujeme nových robotníkov do Pánovej vinice? Dobrých a svätých?

J. K.

8. septembra oslavujeme sviatok Narodenia Presv. Bohorodičky P. Márie, matky nášho Spasiteľa a našej dobrej Matky nebeskej. Tomuto sviatku je v našom biskupstve zasvätených veľa chrámov – cerkvi. Patri k nim i jeden z najväčších: farský chrám v Košiciach, od ktorého výstavby uplynie v tomto roku 85 rokov. Naša snímka zachycuje detail obrazu Narodenia Presv. Bohorodičky za hlavným prestolom košického farského chrámu.

TVOJE ŽIALE

Ktoréhosi svätca zastihol raz prudký lejak na ceste. Vošiel so spoločníkmi do najbližšieho domu. Dal sa do reči s domácnosťou. Pýtal sa ich, ako sa majú. My sa máme veľmi dobre. My nepoznáme nijaké trápenie – bola odpoveď. Poďme preč z toho domu, v ktorom nepoznajú trápenie!

Ako vyšli a urobili niekoľko krokov v daždi, zarachotil hrom a zabíľ všetkých, čo boli v dome...

Nemať nijakého križa a žiaľu, nie je známkou úplného šťastia. Človek, ktorý nezažil nijaký nedostatok, nezdor alebo zármutok, stane sa ľahkomyselným, sebeckým a pyšným. Náruživosť, ľahostajnosť a pýcha v ňom zosilnejú a povláčia ho po blate. Takýto človek nepochopí iného v jeho bolesti, neberie vážne svoje povinnosti a nenájde rovnováhu v živote.

Celkom ináč sa rozvíja ten, čo zavčas skusuje nejaké protivenstvo, nezdary, i ťažkosti. Hoci ho trochu zármutia, časom sa presvedčí, že môžu mu byť na úžitok. Dôkladne sa pripraví na svoje povolanie a vytrvalo premáha všetky ťažkosti, aby dosiahol svoj cieľ. Vyhyba sa zbytočnému plytvaniu časom, zlým priateľom, zlým cestám a všetkému, čo je prekážkou na ceste k statočnosti. Pozná aj svoje nedostatky a chyby a snaží sa ich odstraňovať.

Preto ak ti prichodí niekedy čo to trpieť, či pre slabšie zdravie, či pre talent, či pre niečo iné, nezarmucuj sa priveľmi. Nedaj sa premôcť prvým nezdorom. Keď to prvý raz nejde, pôjde azda po druhý alebo po tretí raz. Skús jedno-druhé. Bude ti to na osoh. Vnútorne dozrieš a nájdeš vlastnú cestu. Pamätaj, že slaboši nič nedokážu v živote.

Ako v boji len silní víťazia, podobne i na duchovnom poli a v zápase o pevné charaktery len zrelí a skúsení dosiahnu palmu víťazstva!

Otec Viktor

Septembrový príhovor

Sovietsky spisovateľ L. M. Leonov napísal, že „všetko živé kvitne a najvýraznejšie sa prejavuje v čase svojej túlosti, či je to už jablko, či vták...“ A čo človek? Jeho mladosť, to je kvet jeho života. Preto si už v mladosti treba uvedomiť, čo je v ľudskom živote podstatné, v čom sú pravé ľudské hodnoty, jeho hĺbka, jeho krása, jeho radosť.

Rímsky cisár Július Caesar, keď mal päťdesiat rokov, plakal pred mramorovou bustou Alexandra Veľkého, pretože Alexander si už ako 30-ročný podmanil svet, kým on, 50-ročný, nebol ešte ani pánom Ríma. Túto scénu komentoval Pascal poznámkou: „Práve Alexandrovej mladosti možno prepáčiť, že čas premárnil dobývaním sveta, ale Caesar bol už na to dosť starý, – už to mohol vedieť“ (P. Bamm: Alexander Veľký).

Mladosť, krásu a cenu mladého života, veľmi dojemne ospevuje naša ľudová pieseň: „Mladosť moja, mladosť, jak som ťa utratil, ako keby kameň, do vodienky hodil. Ešte sa ten kameň, vo vode obráti, ale moja mladosť, nikdy sa nevráti“.

Ozaj, krásne ospevuje táto pieseň mladé roky, najkrajšiu časť života človeka, ktorú si tým viac máme ceniť, že sa už nikdy nevráti. A práve tento mladý život má byť plný ako ten pšeničný klas. Využiť ho pre svoje dobro, pre dobro blížneho.

Istý panovník nespál celú noc. Keď sa sluha pýtal na príčinu, povedal: „Bolí ma, že som sa v mladosti tak málo učil. Teraz musím cudzími očami vidieť, cudzími ušami počúvať a cudzími ústami hovoriť“.

V týchto dňoch opäť začína nový školský rok. Školy ožijú smiechom a krikom detí, ktoré sa v nich budú pripravovať na život. Po bezstarostnej prežitých prázdninách, odpočinutí, slnkom opálení a vzduchom otužení, znovu zasadnú do lavíc, aby sa pustili do usilovnej a vážnej práce. Preto „sadať mladý u starého a nauč sa kumštu jeho“ (slov. príslovia).

o. František Dancák

Snímka Anton Petrašovič.

SV. OTEC PAVOL VI. vyznamenal veliteľským krížom rádu sv. Juraja poľského spisovateľa Augustina Necla, autora románu Neopustím svoju vlasť o boji katol. kňazov v protifašistickom odboji.

V CELOM FILATELISTICKOM SVETE je veľký záujem o série známok malej galérie svetového umenia. Sú to reprodukcie slávnych obrazov z leningradskej Ermitáže, Puškinovho múzea v Moskve a i., z diel Leonarda da Vinci, Rubensa, Renoira, Tiziana a ďalších, ktoré postupne vydávajú v Sovietskom zväze.

DOKUMENTARNÝ FILM o živote pápeža Jána XXIII. začala nakrúcať Harold Alston, predseda filmovej spoločnosti Falcon Mines. Poradcom filmového štábu je Otec P. Murphy. Film dokončia do veľkonočných sviatkov.

FRANCÚZSKA AKADEMIA zvolila za svojho člena významného katolíckeho spisovateľa Juliana Greena, narodeného r. 1900 v Paríži z protestantských rodičov, ktorý ako dospelý konvertoval a svoju literárnu tvorbu poznamenal uvedomelým katol. duchom.

RIADITEĽOM Vatikánskych múzeí stal sa 67-ročný brazílsky kňaz Otec Rediga de Campos, ktorý bol doteraz inšpektorom stredovekých a moderných umení.

TRISTOROČNÝ DREVENÝ CHRÁM, ktorý je vzácnym pamätníkom drevenej architektúry ZSSR a ktorý 300 stál v Jakutsku na brehu Indigirky, presťahujú a po reštaurácii premiestnia do skanzenu v Akademgorsku na Sibiri.

V KRYPTÉ olomouckej katedrály je inštalovaná výstava z dejín olomouckého arcibiskupstva. Sú to relikviáre, z ktorých vyniká relikviár sv. Paulíny, patrónky Olomouca, vzácné bohoslubné rúcha a nádoby, portréty olomouckých biskupov a arcibiskupov a i iné cennosti.

ZNAMENSKÝ KLAŠTOR V MOSKVE stáva sa novým strediskom starého umenia. V kláštornej chráme, ktorý je povestný svojou akustikou, si návštevníci môžu vypočuť zborové diela skladateľov minulého storočia.

ISTORIU SLOVACKOJ LITERATURY v nakladateľstve Nauka vydala Akadémia vied ZSSR. Toto prvé ucelené dielo v ruštine o slovenskej literatúre od najstarších čias až po dnešok je výsledkom práce redakčnej skupiny slovakistov na čele s Bogdanovom, Nikolským a Šerlaimovom.

V MUZEU UKRAJINSKEJ KULTÚRY VO SVIDNIKU je sprístupnená stála expozícia IKONY, ktorá predstavuje staré ikonopisné pamiatky severovýchodnej časti Slovenska.

MESTO BARDEJOV, ktoré bolo v roku 1963 vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu, osláví v budúcom roku 725. výročie vzniku. V jeho okrese je viac než 700 kultúrno-historických pamiatok zapísaných do štátneho zoznamu a sedem z nich — v Bardejove, Hervartovce, Jedlinke, Kožanoch, Krivom, Lukore a v Tročanoch — sú národnými kultúrnymi pamiatkami.

V TOMTO ROKU UPLÝNIE:

355 rokov od smrti najväčšieho dramatického spisovateľa a básnika Viliama Shakespeara — 240 rokov od narodenia o. Šimona Fábu, významného básnika bernolákovskej školy — 135 rokov od smrti o. Imricha Fakliča, vynikajúceho pedagoga a básnika-spisovateľa — 130 rokov od tragickej smrti veľkého ruského básnika M. J. Lermontova — 110 rokov od narodenia slávneho indického filozofa a básnika Rabindranátha Thákura — 105 rokov od smrti Karola Kuzmányho, prvého podpredsedu MŠ, ktorý spolu s biskupom Štefanom Moysesom bol významným predstaviteľom našej národnej obrody a jednoty v minulom storočí — 100 rokov od smrti spisovateľa Janka Kalinčiaka — 85 rokov od narodenia flámskeho katol. spisovateľa Felixa Timmermansa — 75 rokov od narodenia anglického románopisca A. J. Cronina — 50 rokov od smrti slávneho talianskeho speváka-tenoristu Enrica Carusa — 25 rokov od smrti nášho zaslužilého botanika a najlepšieho znalca tatranskej kveteny Viktora Greschika.

SLOVO — časopis gréckokatolíkov. Vychádza raz mesačne. Redakcia a administrácia Košice, Moyseova 50. Vydáva spolok sv. Vojtecha v Trnave v ČN. Rediguje dr. Emil Korba. Závierka čísla je 1. v mesiaci pre nasledujúce číslo. Neobjednané rukopisy nevraciam. Tlačia Dukelské tlačiarne, n. p., Prešov. Pov. SUTÍ č. 245/69-sekr. z 20. VI. 1969. Rozširuje Poštová novinová služba. Objednávky do zahraničia prijíma Ústredná expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. Cena jedného výtlačku 2 Kčs.

Knihy

VYTVARNÉ DILO JAKO ZNAK od ThDr. J. Zveřinu vydalo nakl. Obelisk. Cena brož. ex. 25 Kčs. Teoretická príručka pre milovníkov umenia, ktorá na základe obecných teórií znaku skúma, akým znakom je výtvarné dielo.

SPOMIENKY NA SOLFERINO — Osobné spomienky na tragédiu pri Solferino od Henri Dunanta, zakladateľa Červeného kríža a priameho účastníka solferinskej tragédie. Vydala Osveta. Prel. J. Lenko. Doslov napísal prof. dr. h. c. Alexander Horák. Str. 100. Cena 10 Kčs.

OD KAMENNÉHO NOŽA po umelé srdce od dr. Jána Junasa zachytáva vývoj lekárskej vedy a techniky v boji za dobro a zdravie človeka. Vydala Osveta. Str. 244. Viaz. ex. 20 Kčs.

DIVADLO NA VÝCHOD. SLOVENSKU — Autor knihy A. Chmelko. Knihu, ktorá podáva historický náčrt rozvoja divadelnej kultúry na východnom Slovensku, vydalo už v 2. vydaní Východoslovenské vydavateľstvo. Cena 31 Kčs.

KRÁSA V DREVE ZAKLIATA — prináša zbierku ľudových plastík a podmalieb na skle z fondov oravskej galérie. Autori publikácie J. Langer a J. Svoboda. Fotografia M. Robinsonová. Vydalo nakl. Pallas. Cena 90 Kčs.

SLOVENSKÉ ROZPRÁVKY — prvá kniha krásnych ľudových rozprávok Pavla Dobšinského. Vydalo nakl. Mladé leta už v 5. vydaní. Ilustroval L. Fulla. Texty upravila a doslov napísala A. Horáková-Gašparíková. Cena 39 Kčs.

POETIKA — preklad knihy B. Tomaševského. Odborná príručka pre všetkých, ktorí sa zaoberajú poéziou a literárnou vedou. Vydala Smena. Z ruského prel. D. Slobodník a S. Lesňáková. Cena viaz. ex. 15 Kčs.

ŽENATÝ KŇAZ — známy román francúzskeho katol. spisovateľa Julesa Barbey D'Aureville o životnej tragédii človeka, ktorý nepochopil svoje povolanie. Vydal Tatran. Preložila A. Skorupová. Strán 328. Cena viaz. ex. 22 Kčs.

MOUDROST A UMENÍ starých Indů — vydalo nakl. Odeon. Dielo zoznamuje s vývojom indickej kultúry, literatúry, náboženstva, filozofie a umenia od najst. čias až do 18. storočia. Cena viaz. ex. 53 Kčs.

VÝCHODOSLOVENSKÉ VYDAVATEĽSTVO v Košiciach vydalo pozoruhodné publikácie o východoslovenských mestách Levoči a Spišskej Novej Vsi. Knihy sú spoľahlivým sprievodcom a informátorom o veľkej a slávnej histórii dvoch starobylých a pamätných spišských miest.

— ○ —

Zo Spolku sv. Vojtecha nás upozornili, že kniha MATRIČNÝ SLOVNÍK je už dávno rozobraná a preto mnohým objednávкам v SSV nemôžu vyhovieť.